

2025

Project

MOBIFREE

Datum: 10 Januari 2025

Minor: Het internet is stuk, maar we gaan het repareren!

Team: GovStore

Inhoudsopgaven

Managementsamenvatting	3
Hoofdstuk 1: Inleiding	5
1.1 Inleiding	5
1.1.1 Aanleiding	5
1.1.2 Probleemstelling	5
1.1.3 Opdrachtgever	6
1.1.4 Doelstelling	6
1.2 Leeswijzer	6
Hoofdstuk 2: Methode	7
2.1 Stakeholders	7
2.1.1 Ambtenaren	7
2.1.2 Overheidsinstanties	8
2.1.3 App ontwikkelaars	8
2.1.4 Mobifree & Partners	8
2.1.5 Big Tech: Apple, Facebook, Microsoft, Google	9
2.1.6 Europese Commissie	9
2.2 Interviews	10
2.2.1 Interview behoefte ambtenaren - Gemeente Zaanstad	10
2.2.2 Interview behoefte ambtenaren - Gemeente Amsterdam	10
2.2.3 Interview validatie product ICT-specialist	10
2.2.4 Interview behoefte & validatie - Gemeenteambtenaar	10
2.3 Risicoanalyse	11
2.3.1 Risico's	11
2.3.2 Impact	11
2.3.3 Oplossingen	11
2.3.4 Risico Matrix	12
Hoofdstuk 3: Kern van het advies	13
3.1 Appmanager+	13
3.1.1 Apps toevoegen en verwijderen	13
3.1.2 Dataverzameling	13
3.1.3 Enquêtes & Feedback	14
3.2 De gemeenschap	14
3.2.1 Totstandkoming van de gemeenschap	15
3.2.2 Functionaliteit	15
3.3 Waardenkaart	17
3.3.1 De waarden	17
3.3.2 Score	18

3.4 Highlighten	19
3.4.1 Functionaliteit	19
Hoofdstuk 4: Onderbouwing advies	21
4.1 Appmanager+	21
4.2 De gemeenschap	21
4.3 Waardenkaart	21
4.4 Highlighten	22
4.5 Governance-model	22
4.5.1 Governance-model uitwerking	22
4.5.2 Inkomsten	24
4.5.3 Uitgaven	24
Hoofdstuk 5: Conclusie	25
 Bijlagen 1: literatuurlijst	 26
Bijlagen 2: Interview verslagen	27
Bijlagen 3: Visualisaties	31
Bijlagen 4: Plan van aanpak	34

Managementsamenvatting

Dit rapport beschrijft de ontwikkeling van een ethische en gebruiksvriendelijke appwinkel voor ambtenaren, als onderdeel van het Mobifree-project. Het project is een initiatief van Next Generation Internet (NGI) en richt zich op het doorbreken van de monopoliepositie van grote Tech bedrijven zoals Apple en Google. Deze alternatieve appwinkel legt de nadruk op publieke waarden zoals privacy, duurzaamheid, transparantie en gebruiksvriendelijkheid. De kernproducten en aanbevelingen zijn als volgt:

Appmanager+

De Appmanager+ is een centrale functie binnen de appwinkel die een efficiënte interface biedt voor zowel ambtenaren als werkgevers. Belangrijke functionaliteiten omvatten:

- Apps beheren: Werkgevers kunnen eenvoudig apps toevoegen, verwijderen of bundelen in pakketten die snel gedownload kunnen worden door werknemers.
- Dataverzameling: Gebruikers krijgen inzicht in welke data-apps verzamelen en hebben de mogelijkheid om dataverzameling uit te schakelen.
- Feedback: Ambtenaren kunnen via enquêtes feedback geven over de gebruiksvriendelijkheid en privacyaspecten van apps.

Deze functies maken het beheer van apps efficiënter en vergroten de autonomie van gebruikers, terwijl werkgevers de controle behouden over beveiliging en naleving van standaarden.

Gemeenschap

Om de kwaliteit en veiligheid van de appwinkel te waarborgen, wordt een gemeenschap van ambtenaren en IT-specialisten opgezet. Deze gemeenschap beoordeelt apps op publieke waarden en zorgt voor bewustwording binnen organisaties. Het idee is geïnspireerd door voorbeelden zoals Wikipedia, waarbij participatie en transparantie centraal staan. Hoewel vrijwillige deelname ideaal is, zal in de beginfase een coördinator worden aangesteld om de gemeenschap te ondersteunen en processen te structureren.

Waardenkaart

De Waardenkaart biedt inzicht in hoe goed apps scoren op publieke waarden zoals privacy, inclusiviteit, duurzaamheid en gebruiksvriendelijkheid. Beoordelingen worden opgesteld door de gemeenschap en gepresenteerd in een begrijpelijk format met sterren en cijfers. Deze kaart vergroot transparantie en helpt gebruikers om bewuste keuzes te maken bij het downloaden van apps.

Highlighten

De Highlight-functie maakt het mogelijk om belangrijke details in documenten zoals privacy beleid en voorwaarden te markeren. Gebruikers en IT-specialisten kunnen risico's en relevante informatie uitlichten, die vervolgens visueel worden weergegeven met kleurindicaties. Dit verhoogt de bewustwording en helpt gebruikers om geïnformeerde keuzes te maken.

Conclusie

De Appmanager+, Gemeenschap, Waardenkaart en Highlight-functie vormen samen een innovatieve oplossing die veiligheid, transparantie en gebruiksgemak in de technologie omgeving van ambtenaren bevordert. Door te focussen op publieke waarden biedt deze appwinkel een krachtig alternatief voor de bestaande monopolie van Big Tech. Hiermee wordt een fundament gelegd voor een toekomstbestendige, ethische benadering van technologie gebruik binnen overheidsorganisaties.

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Inleiding

Tegenwoordig kent iedereen krantenkoppen zoals “*Google Chrome slurpt meer data dan andere browsers*” (Dutch IT Channel, 2021), of “*Recordboete voor Facebook van 5 miljard dollar om privacy schandaal*” (RTL, 2019). Deze alarmerende teksten waarschuwen gebruikers al jaren voor de problemen die rondom ‘Big Tech’ spelen. Echter valt er in de technologie wereld weinig te kiezen en blijven gebruikers daardoor bij de grote platformen. Een onderdeel van deze tech wereld waar er slechts te kiezen valt tussen twee alternatieven, zijn Appwinkels, Apple en de Appstore of Google en de Play Store. Dit is ook opgevallen bij Next Generation Internet (NGI), die via het initiatief NGI Mobifree meer ethische en humane mobiele software willen creëren.

In dit rapport worden werkzaamheden die aan het Mobifree project zijn uitgevoerd uitgelegd en onderbouwd en wordt er advies gegeven over de appwinkel voor specifiek ambtenaren.

1.1.1 Aanleiding

De ontwikkeling van mobiele software is de afgelopen 20 jaar sterk beïnvloed door Big Tech-bedrijven. Dit heeft geleid tot een IT-ecosysteem dat draait om gesloten software, eigen standaarden, het verzamelen van gebruikersdata, privacy schendingen, en problematische arbeidsomstandigheden en productieprocessen die het milieu belasten. Het project Mobifree wilt daarom in de mobiele wereld een alternatief bieden waarbij software op een ethische en meer verantwoordelijke manier functioneert en tot stand komt.

1.1.2 Probleemstelling

De hedendaagse markt van appwinkels bestaat uit twee eigenaars, namelijk Apple met de App Store en Google met de Play Store. Deze grote Tech bedrijven vertonen monopolistische gedrag, een voorbeeld is de rechtszaak van Epic Games tegen Google waarin een Amerikaanse jury heeft geoordeeld dat het technologiebedrijf een illegaal monopolie runt (Koenis. C, 2023). Een ander voorbeeld is het onderzoek dat de Europese Commissie is gestart na aanleiding van het invoeren van nieuwe wetten, twee van de vijf mogelijke overtredingen gaan over de vraag of Apple en Google wel voldoende ruimte geven aan app-ontwikkelaars in de communicatie naar hun klanten (Kasteleijn. N, 2024). Dit zijn slechts enkele van vele voorbeelden waarin ontwikkelaars en gebruikers worden benadeeld en ondermijnd. Het Mobifree project dient er daarom voor om een alternatief te bieden.

1.1.3 Opdrachtgever

De voor het project Mobifree komt vanuit Next Generation Internet (NGI). NGI is naar eigen zeggen een initiatief van de Europese Commissie om de ontwikkeling en evolutie van het internet vorm te geven tot een internet van vertrouwen (NGI, z.d.). Het project wordt uitgevoerd door verschillende partners op het gebied van open source software, onderzoek en implementatie. De Waag is een van deze partners, zij hebben de minor Het Internet Is Stuk aan de Hogeschool van Amsterdam een werkopdracht gegeven.

1.1.4 Doelstellingen

De doelstellingen van de opdracht zijn:

- Achterhalen welke behoeftes ambtenaren hebben in een appwinkel;
- Het opleveren van een onderwerp van de software;
- Het opleveren van een businessmodel ter waarborging van de governance
- Een product opleveren wat overdraagbaar en door ontwikkelbaar kan worden;
- Het inzichtelijk maken van de keuzes die

Deze doelstellingen worden in dit rapport uitgewerkt.

1.2 Leeswijzer

Dit rapport biedt een uitgebreide analyse en advies over de ontwikkeling van een ethische appwinkel binnen het Mobifree-project, met nadruk op publieke waarden zoals privacy, duurzaamheid, en gebruiksvriendelijkheid. Het document is als volgt gestructureerd:

1. **Hoofdstuk 1: Inleiding**
Uitleg over de context van het project, de aanleiding, probleemstelling, opdrachtgever en doelstellingen.
2. **Hoofdstuk 2: Methode**
Beschrijft de onderzoek aanpak, inclusief stakeholderanalyse, interviews en risicoanalyse.
3. **Hoofdstuk 3: Kern van het Advies**
Introduceert de belangrijkste oplossingen: de Appmanager+, Gemeenschap, Waardenkaart en Highlighten.
4. **Hoofdstuk 4: Onderbouwing Advies**
Onderbouwt de voorgestelde oplossingen op basis van onderzoeksresultaten en interviews.
5. **Hoofdstuk 5: Conclusie**
Vat de kernbevindingen samen en geeft concrete aanbevelingen.

Elk hoofdstuk bouwt voort op de vorige, om zo een logisch en samenhangend overzicht te bieden. In de bijlagen vindt u aanvullende details, zoals interviewverslagen, visualisaties en het plan van aanpak.

Hoofdstuk 2: Methode

In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe de resultaten tot stand zijn gekomen. Allereerst zijn de stakeholders geanalyseerd om een beeld te krijgen van het vraagstuk en de betrokkenen. Vervolgens zijn er interviews uitgevoerd met de doelgroep, om te achterhalen wat hun behoeftes zijn. Daarna is er een literatuuronderzoek uitgevoerd om te achterhalen welke complicaties, die niet uit de interviews komen, verder spelen. Daarna is er gekeken welke risico's er binnen deze opdracht zouden kunnen plaatsvinden.

2.1 Stakeholders

Voor het ontwikkelen van ons product hebben wij ons in de eerste weken vooral beziggehouden met het onderzoek. Een deel van het onderzoek was een stakeholdersanalyse. De stakeholdersanalyse is onderverdeeld in de interesses en belangen van elke stakeholder en in de invloed die de stakeholder heeft op ons product.

2.1.1 Ambtenaren

Interesses en belangen

In ons project zijn twee van onze kernwaardes: privacy en veiligheid. Voor een ambtenaar zijn deze twee waarden erg belangrijk, vooral voor het bewaren en bewaken van belangrijke informatie. Het belang van ambtenaren in ons project is dus de veiligheid en privacy die wij bieden met onze appstore. Ambtenaren hoeven zich niet langer zorgen te maken dat belangrijke informatie uitgelekt en verspreid kan worden.

Ons project biedt bescherming van vertrouwelijke informatie. Ambtenaren werken vaak met gevoelige informatie en gegevens, het is dus belangrijk dat deze goed beschermt worden. Daarnaast vermindert ons project het risico op cyberdreigingen, zoals phishing.

Invloed

Ambtenaren hebben een directe invloed op ons project aangezien de appstore voor hen wordt ontwikkeld. Het is daarom belangrijk dat wij goed in kaart brengen wat de belangen zijn van ambtenaren, zodat we een appstore kunnen ontwikkelen die goed aansluit op de taken die zij moeten verrichten.

Over het algemeen zullen er geen stakeholders zijn met tegengestelde belangen of conflicterende invloed, omdat de stakeholders allemaal met elkaar te maken hebben. De overheid-instanties en de Europese Unie zijn beide werkgevers van ambtenaren en zullen waarschijnlijk dus bijna dezelfde belangen hebben. Wel denken wij dat er misschien app-ontwikkelaars ontevreden kunnen zijn als hun app, bijvoorbeeld niet toegankelijk is voor de appstore of niet voldoet aan de kernwaarden die horen bij het ontwikkelen van onze appstore.

2.1.2 Overheidsinstanties

Interesses en belangen

Voor de overheid zullen de interesses en belangen vooral gericht zijn op transparantie en veiligheid. Voor overheidsinstanties is het ook belangrijk om te weten wat er achter de schermen van onze appstore gebeurt. Ze willen bijvoorbeeld weten: hoe wij onze appstore veilig houden, hoe

wij de apps in de appstore beoordelen en welke apps er allemaal in de appstore te vinden zijn. Daarnaast is natuurlijk net als bij de ambtenaren ook veiligheid een belangrijke waarde voor de overheid. Zij verwachten dat de apps in de appstore en de appstore zelf voldoen aan de veiligheid om belangrijke staatsinformatie en informatie van burgers te kunnen bewaren.

Invloed

De overheidsinstanties hebben een directe invloed op ons project, omdat zij de werkgevers zijn van de ambtenaren die gebruik zullen maken van deze appwinkels. Deze overheidsinstanties zullen uiteindelijk ook verantwoordelijk zijn voor welke apps er gedownload kunnen worden vanuit onze appwinkel. Het is dus belangrijk voor ons om voor dit project goed in kaart te brengen wat voor apps wij aanbieden in onze appstore en of de overheidsinstanties deze apps goedkeuren voor het gebruik door hun ambtenaren in dienst.

2.1.3 App ontwikkelaars

Interesses en belangen

De app ontwikkelaars moeten te benaderen zijn voor apps die voldoen aan de kernwaarden die belangrijk zijn voor het ontwikkelen van onze app store. Het is belangrijk dat de apps voldoen aan de juiste veiligheid en privacy voorwaarden. De app ontwikkelaars zijn de dragers van het project. Ons project biedt de ontwikkelaars een platform voor hun apps. Daarnaast moeten we rekening houden dat de app ontwikkelaars waarschijnlijk zullen vragen naar geld voor het maken van de apps.

Ons project biedt de ontwikkelaars een platform aan voor hun apps. In onze appstore zullen deze apps waarschijnlijk vaker gedownload worden dan in de appstore van Apple en in de Google Playstore, omdat deze apps relevant zijn voor onze doelgroep. Echter hebben app ontwikkelaars liever dat hun apps bereikbaar zijn voor een groot publiek, maar dit zal in onze app store best wel meevallen in vergelijking tot de appstores 'the big tech'

Invloed

De app ontwikkelaars hebben een directe invloed op ons project, omdat zij moeten zorgen voor de inhoud van onze appstore, zonder apps is er geen App Store. De app ontwikkelaars kunnen ons echter ook negatief beïnvloeden, voornamelijk financieel.

De overheid, mobifree en de app ontwikkelaars kunnen mogelijk op financieel gebied wel met elkaar botsen aangezien de app ontwikkelaars misschien om een vergoeding zullen vragen voor het maken of gebruiken van de apps in de appstore.

2.1.4 Mobifree & Partners

Interesses en belangen

Voor mobifree is het van belang dat ons project zich voldoet aan de kernwaarden die zij samen met de andere twaalf partners hebben opgesteld. Het is belangrijk dat wij dus nauw contact met mobifree houden, zodat wij onze belangen makkelijker op één lijn houden.

Volgens Mobifree is het probleem dat de mobiele software-industrie wordt gedomineerd door Big Tech. Deze monopolie heeft geleid tot een ecosysteem met gesloten software, gebruik gegevensverzameling, privacy schendingen, monopolyposities, slechte arbeidsomstandigheden en milieubelasting. Ons project draagt met het ontwikkelen van een appstore die juist het

tegengestelde van moet zijn van de appstores van Apple en Google, goed bij aan een oplossing voor dit probleem.

Invloed

Mobifree en de partners hebben een directe invloed op ons project. Onze appstore moet namelijk ook in verhouding staan met de waarden en missie waar zij voor staan als organisatie. Het is belangrijk dat wij als groep goed contact houden met Mobifree en de juiste vragen stellen, zodat er op dit gebied geen misverstanden ontstaan.

Er bestaat een mogelijkheid dat er bijvoorbeeld bepaalde overheidsinstanties tegengestelde belangen hebben. De overheidsinstanties kunnen botsen met de waarde van mobifree die staat voor inclusiviteit, wat inhoudt dat de appstore toegankelijk moet zijn voor iedereen ongeacht achtergrond of vaardigheden. Overheidsinstanties kunnen natuurlijk niet iedereen toegang geven tot zo een telefoon waar onze appstore bij hoort.

2.1.5 Big Tech: Apple, Facebook, Microsoft, Google

Interesses en belangen

Je zou kunnen zeggen dat Big Tech weinig belang heeft bij ons project. Voornamelijk, omdat wij juist het tegenovergestelde willen maken van hun appstores. Maar je zou ook kunnen zeggen dat zij juist wel veel belang hebben bij ons project, omdat wij ze kunnen gebruiken als voorbeeld voor hoe we het juist niet moeten aanpakken. Het nadeel voor Big Tech is dat er nu iets nieuws op de markt komt wat laat zien dat we niet afhankelijk zijn van Big Tech. Daarnaast ontstaat er een ontwikkeling wat voor meer concurrentie kan zorgen op de huidige markt.

Invloed

Big Tech heeft een indirecte invloed op het project maar wel een redelijk grote invloed. Doordat de belangen van Big Tech totaal anders zijn dan de belangen die horen bij dit project kunnen een goed beeld vormen van hoe de appstore er niet uit moet zien. En de oplossingen die hiervoor al zijn bedacht kunnen wij toepassen in ons project.

En natuurlijk zijn er stakeholders met tegengestelde belangen. De stakeholder waarmee Big Tech het meest botst is Mobifree. De twee zullen vooral botsen met de verschillende waarden. Waar Mobifree juist staat voor respect voor digitale rechten, bescherming van privacy en vrijheid van meningsuiting, zijn er bij Big Tech bedrijven vaak problemen met het houden van deze waarden. Zo ontstaat bij deze bedrijven vaak het probleem bij het beschermen van de privacy en vrijheid van de gebruikers.

2.1.6 Europese Commissie

Interesses en belangen

Zoals vermeld in de contextanalyse is de Europese Commissie de opdrachtgever van NGI en dus indirect van Mobifree. Indirect hebben zij dus belang bij ons project. De Europese Commissie gaat ook over de verdeling van subsidies en investeringen. Als opdrachtgever van NGI zorgen zij dus indirect ook voor de financiering van het project van Mobifree.

Invloed

De Europese Commissie heeft een indirecte invloed op ons project. Wel hebben ze een grote invloed op ons project. Voornamelijk op financieel gebied, als opdrachtgever van NGI zorgen zij voor de investering in het project van MobiFree en dus ook in ons project.

2.2 Interviews

In dit onderdeel worden de resultaten besproken van de interviews die zijn gevoerd met verschillende respondenten. Deze gesprekken zijn afgenomen met diverse ambtenaren van verschillende gemeenten en een ICT-specialist. Eén van de ambtenaren is meerdere keren geïnterviewd om aanvullende inzichten te verkrijgen en de behoeften beter in kaart te brengen. Tijdens de interviews is steeds eerst een toelichting gegeven over de achtergrond en het project; deze introducties zijn in de verslagen niet opgenomen om de kern van de informatie te behouden.

De inzichten uit deze interviews bieden waardevolle input voor het project en werpen licht op diverse thema's, zoals het gebruik van werktelefoons, veiligheid, duurzaamheid, en het beheer van applicaties. De volledige en uitgebreide verslagen van deze interviews zijn terug te vinden in de bijlagen van dit rapport.

2.2.1 Interview behoefte ambtenaren - Gemeente Zaanstad

De respondent gebruikt een iPhone 13 als werktelefoon, strikt gescheiden van haar privételefoon, en waardeert de beveiligde app-omgeving vanwege het gevoel van veiligheid. Hoewel ze duurzaamheid niet direct relevant vindt voor haar telefoongebruik, benadrukt ze het belang van een voorbeeldfunctie voor gemeenten. De respondent is positief over de strikte beveiliging, maar ziet mogelijkheden voor meer bewustwording rond privacy en duurzaamheid. Ideeën zoals een privacy beoordeling voor apps ziet ze als nuttig voor privégebruik, maar overbodig voor haar werktelefoon.

2.2.2 Interview behoefte ambtenaren - Gemeente Amsterdam

De respondent heeft geen bezwaar tegen het combineren van werk en privé zaken op één telefoon, al begrijpt ze dat dit voor anderen belangrijk kan zijn. Ze waardeert transparantie over gegevensverzameling door apps en heeft een voorkeur voor duidelijke regels en inzicht in wat er met persoonlijke gegevens gebeurt. De balans tussen werk en privé en bewustwording over digitale privacy worden door haar als belangrijke thema's aangemerkt, met de nadruk op transparantie en praktische maatregelen.

2.2.3 Interview validatie product ICT-specialist

De respondent deelt kritische en constructieve feedback over het concept van een appwinkel, geïnspireerd door open-source platforms zoals F-Droid. Hij benadrukt het belang van beveiliging, omdat gebruikers vaak een zwakke schakel vormen. Hoewel hij waarde ziet in gemeenschapsvorming rond app beoordelingen, betwijfelt hij of gebruikers hieraan vrijwillig zullen deelnemen. Hij suggereert dat het aanstellen van een beheerder effectiever kan zijn. De respondent waarschuwt ook voor het netwerk effect, waarbij populaire apps moeilijk te vervangen zijn, zelfs met betere alternatieven.

2.2.4 Interview behoefte & validatie - Gemeenteambtenaar

De respondent gebruikt een Samsung telefoon met gescheiden procedures voor werk en privé apps. Ze waardeert de huidige beveiligingsmaatregelen, maar vindt het proces voor het installeren van werkapps omslachtig. Veiligheid, privacy, en duurzaamheid beoordeelt ze als belangrijke waarden, met sterke nadruk op transparantie en bewustwording rond datagebruik. Praktische ideeën zoals een aanvraagknop in de appwinkel en een waardenkaart voor datagebruik spreken haar aan. Ze ziet kansen in het vereenvoudigen van processen en benadrukt het belang van gebruiksgemak en heldere communicatie.

2.3 Risicoanalyse

Om relevant te blijven, zijn we ook de potentiële risico's van het gebruik van de ideeën in kaart gebracht, evenals de impact die deze risico's kunnen hebben op het succes van het initiatief. Daarnaast worden mogelijke oplossingen gepresenteerd om deze risico's te verkleinen en het initiatief te versterken.

2.3.1 Risico's

De kans dat de waardenkaart of highlighten veel invloed heeft op de manier waarop ambtenaren de keuze maken in het downloaden van apps is klein. Hierdoor wordt het moeilijk om ze te overtuigen om iets te veranderen.

Daarnaast biedt het huidige ecosysteem te weinig alternatieven, waardoor gebruikers nauwelijks keuzes hebben. Dit maakt het lastig om veranderingen door te voeren en verhoogt de kans dat mensen vasthouden aan hun huidige gewoontes. Het is namelijk lastig om een nieuw concept in één keer te vertrouwen.

Een ander risico is dat de gemeenschap afhankelijk wordt van één persoon of een kleine groep. Omdat het niet waarschijnlijk is dat veel ambtenaren of experts vrijwillig en zonder beloning actief zullen meedoen, bestaat het gevaar dat het initiatief stilvalt als deze persoon of groep stopt.

2.3.2 Impact

Als de waardenkaart weinig effect heeft en er te weinig alternatieven zijn, zullen gebruikers niet snel veranderen in het maken van de juiste keuzes als het gaat om het downloaden van apps. Dit kan leiden tot een gebrek aan betrokkenheid en weinig vooruitgang.

Het afhankelijk zijn van een klein aantal mensen maakt het initiatief kwetsbaar. Als deze mensen wegvallen, kan de continuïteit in gevaar komen. Dit kan ervoor zorgen dat de gemeenschap uit elkaar valt of helemaal niet goed functioneert. Beoordelingen van de waardenkaart zullen verouderen en beknopt zijn en het highlighten zou bij veel apps langzaam verlopen of helemaal niet gebeuren.

2.3.3 Oplossingen

Om deze risico's te verkleinen, is het belangrijk om meer aantrekkelijke alternatieven te ontwikkelen. Dit kan gebruikers motiveren om wel te veranderen. Het uitbreiden van keuzemogelijkheden maakt het ecosysteem sterker en zorgt voor meer betrokkenheid. Daarnaast helpt het om een duidelijke structuur op te zetten, bijvoorbeeld door een coördinator of leider aan te stellen die het overzicht bewaart. Het stimuleren van deelname met beloningen of voordelen kan ook bijdragen aan een actieve en stabiele gemeenschap. Werkgevers kunnen een nieuwe functie openen voor het highlighten van privacy voorwaarden en algemene voorwaarden van de app of kunnen een salaris toeslag implementeren bij ambtenaren die zich graag willen bezighouden met het highlighten en beoordelen. Met deze aanpak kan het initiatief groeien en een duurzame verandering mogelijk maken.

2.3.4 Risico Matrix

Risico	Waarschijnlijkheid	Impact	Risico Niveau	Maatregelen
Laag effect van de waardenkaart/highlighten	Middelmatig	Middelgroot	Middelgroot	Extra strategieën inzetten zoals storytelling en pilots om effectiviteit te verhogen.
Gebrek aan alternatieven in het ecosysteem	Hoog	Groot	Hoog	Nieuwe opties ontwikkelen door samenwerkingen en onderzoek naar aanvullende oplossingen.
Onvoldoende motivatie binnen de gemeenschap	Middelmatig	Groot	Middelgroot	Een toegewijde coördinator aanstellen en incentives bieden voor actieve deelname.
Gebrek aan vrijwillige participatie	Middelmatig	Middelgroot	Middelgroot	Structuur creëren met gedeelde verantwoordelijkheden en beloningen voor participatie.

Toelichting

- Waarschijnlijkheid: De kans dat het risico zich voordoet (Hoog, Middelmatig, Laag).
- Impact: Het effect van het risico als het zich voordoet (Groot, Middelgroot, Klein).
- Risiconiveau: Bepaald door een combinatie van waarschijnlijkheid en impact (Hoog, Middelgroot, Laag).
- Maatregelen: Specifieke acties om de kans of impact van het risico te verkleinen.

Hoofdstuk 3: Kern van het advies

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste onderdelen van het advies uiteengezet, met specifieke aandacht voor de functionaliteiten en de structuur van de appwinkel. De focus ligt op het verbeteren van de gebruikerservaring door middel van de app-interface 'Appmanager+' en het faciliteren van een gemeenschap die zich richt op het bevorderen van veiligheid, transparantie en efficiëntie binnen de appwinkel. Tevens worden de publieke waarden die van belang zijn voor de beoordeling van apps besproken, evenals de methoden waarmee de gemeenschappen en de appwinkel gebruikers ondersteunen in het maken van verantwoorde keuzes.

3.1 Appmanager+

Een interface moet ervoor zorgen dat het navigeren en downloaden van apps makkelijker wordt voor de gebruiker. De verschillende functies die de interface van de app-winkel aanbiedt, moeten ervoor zorgen dat de gebruikers eenvoudig en efficiënt te werk kunnen gaan. En dat de werkgever een beter overzicht heeft over de apps in de appwinkel.

De interface van de appwinkel beschikt over een aantal belangrijke functies die het werk van de ambtenaren makkelijker moet maken. De interface in de appstore heet 'App-manager+'. Deze heeft vijf functies die ervoor moeten zorgen dat de gebruiker makkelijker apps kan downloaden en dat de werkgever een beter overzicht van de apps die gedownload kunnen worden. De app-manager+ bestaat uit de functies: App toevoegen, App verwijderen, dataverzameling, app-pakketten maken en feedback.

3.1.1 Apps toevoegen en verwijderen

Met de functies app toevoegen en app verwijderen kan de werkgever gewenste apps toevoegen aan de appwinkel en ongewenste apps ook weer verwijderen uit de appwinkel. Daarnaast kan de werkgever of beheerder met de functie app pakketten maken apps samenvoegen tot een bundel en deze bundel kan dan in één keer gedownload worden door de ambtenaren.

Het maken van de app pakketten moet ervoor zorgen dat het downloaden van apps makkelijker wordt. De gebruiker kan een app pakket kiezen die goed past bij zijn functie en deze apps worden dan allemaal tegelijk gedownload. Ook geeft het maken van de app pakketten een beter overzicht voor de werkgever. Zij kunnen makkelijker toezicht houden op apps die niet geschikt zijn voor het werk.

3.1.2 Dataverzameling

De functie dataverzameling laat de gebruikers duidelijk zien wat voor data er gebruikt wordt door de app, waar de data van de gebruiker heen gaat en hoe de data wordt gebruikt. Deze functie geeft de gebruiker ook de optie om het data verzamelen uit te zetten. De appstore verzamelt vooral

Figuur 1: Visualisatie app manager

gebruikersgegevens zoals naam, e-mailadres en telefoonnummer. En ook gebruikersgedrag zoals beoordelingen en recensies die de gebruiker schrijft. En gebruikersinstellingen zoals taalvoorkeuren en notificatievoorkeuren. Deze gegevens gebruikt de appstore vooral om personalisatie mogelijk te maken.

Daarnaast verzamelt de appstore ook gegevens van apps die in de appstore te vinden zijn. Deze gegevens bestaan bijvoorbeeld uit beoordelingen, recensies en de populariteit van de app. En ook technische gegevens zoals, updates, versienummers en prestatierapporten van de app.

Het verzamelen van deze gegevens heeft verschillende doelen. Het helpt om de gebruikerservaring te verbeteren en het zorgt ervoor dat de appstore voldoet aan de privacy wet- en regelgeving, zoals de AVG. De gebruikers kunnen zelf bepalen welke gegevens worden verzameld door toestemming te geven of hun privacy-instellingen aan te passen.

3.1.3 Enquêtes & Feedback

En de laatste functie van de app-manager+ genaamd feedback, kan door ambtenaren worden gebruikt om een beoordeling achter te laten voor apps en voor het invullen van enquêtes over de apps.

De enquêtes zullen bestaan uit vragen over de waarden die zijn samengesteld vanuit de public stack en vragen over de gebruiksvriendelijkheid van de app. Een deel van de vragen laat dus zien hoe de app scoort op het gebied van de waarden die de overheidsinstantie belangrijk vindt voor het accepteren van de app in de appwinkel, bijvoorbeeld privacy, duurzaamheid en/of inclusiviteit etc.

Het is de bedoeling dat de app de gebruiker om de twee weken de mogelijkheid geeft om een enquête in te vullen. Op *figuur: 2* is een voorbeeld te zien van een enquête die verstuurd is door de app Centric Burgerzaken. De gebruiker laat bij elke vraag een beoordeling achter op een schaal van zeer slecht tot zeer goed. Daarna kan de gebruiker onderaan de enquête nog feedback geven aan de app. En aan het einde van de enquête vult de gebruiker (optioneel) zijn of haar naam in en de datum waarop de enquête is ingevuld.

ENQUÊTE:
CENTRIC BURGERZAKEN

Lees goed de vragen door en geef uw eerlijke mening.
(Beantwoord op een schaal van 1-5, waarin 1=Zeer slecht en 5=Zeer goed)

	1 Zeer Slecht	2 Slecht	3 Redelijk	4 Goed	5 Zeer Goed
Bent u voldoende geïnformeerd over hoe uw gegevens in de app worden verzameld, verwerkt en gedeeld?	☐	☐	☐	☐	☐
Hoe tevreden bent u over de mate waarin de app uw persoonlijke gegevens beschermt?	☐	☐	☐	☐	☐
In hoeverre vindt u dat de app bijdraagt aan duurzame processen, zoals het efficiënter afhandelen van aanvragen?	☐	☐	☐	☐	☐
Hoe goed sluit de app aan bij de behoeften van diverse groepen mensen?	☐	☐	☐	☐	☐
Zou u deze app aan collega's aanraden?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe kunnen wij nog meer verbeteren?

Uw naam: _____ Datum: _____

Figuur 2: Visualisatie enquête

3.2 De gemeenschap

De gemeenschap is het idee wat overkoepelend is voor de hierop volgende ideeën en in verhouding met hen staat. De gemeenschap is een groep van ambtenaren, het liefst met een ICT of juridische achtergrond, die samenwerken aan de appwinkel om deze veiliger te maken maar ook om eventuele bewustwording bij collega's of omstanders op te wekken.

3.2.1 Totstandkoming van de gemeenschap

Hoe zou de gemeenschap tot stand kunnen komen? Zoals al eerder gezegd bestaat gemeenschap dus uit een groep ambtenaren die samen werken aan de appwinkel. In een ideale wereld zouden ambtenaren getriggerd worden door het idee dat zij anderen kunnen helpen om bewuster te worden en samen aan een groter doel te werken. Dit idee komt vanuit de creative commons die stelt dat mensen in staat zijn hun kennis en creativiteit vrijelijk te delen (Creative Commons, z.d.). Een voorbeeld van zo'n gemeenschap is Wikipedia, in de vijf zuilen van Wikipedia vermelden zij dat de totstandkoming van haar miljoenen pagina's te danken is aan vrijwilligerswerk (Wikipedia, 2024). Er werkt dus een gemeenschap van vrijwilligers samen aan Wikipedia om samen en onder de Creative Commons licentie, dus voor iedereen gratis te gebruiken, informatie te delen.

Het idee van de gemeenschap van ambtenaren zou in een ideale wereld op dezelfde manier tot stand komen, doordat ambtenaren (bij voorkeur met ICT of juridische achtergrond) als vrijwilligers aan de gemeenschap toe voegen. Echter is de conclusie na de validatie van dit idee bij de doelgroep, dat vrijwillige bijdragen lastig op te wekken zijn. Ook de opdrachtgever had hier twijfels over, zeker omdat de gemeenschap als basis figureert van andere ideeën. Dus om deze totstandkoming te garanderen zou een vrijwilliger vervangen kunnen worden door een medewerker van bijvoorbeeld een gemeente of ministerie, een organisatie die met de appwinkel werkt. Hier kan ook gedacht worden aan bijvoorbeeld een samenwerking met een vakbond van de ambtenarij, zoals de CNV, FNV of de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De hoop is dat als de gemeenschap eenmaal gestart zal zijn en een begin is gemaakt, deze dan later zelfstandig zal functioneren.

3.2.2 Functionaliteit

Echter hoe gaat deze organisatie nu functioneren? Hiervoor is opnieuw naar Wikipedia gekeken, specifiek naar het werk van Rijshouwer (2019). In zijn werk *organizing democracy* heeft hij het over de machtsconcentratie en zelforganiserende bureaucratie van Wikipedia en maakt daarin een sociologische analyse. Uit het werk van Rijshouwer komen een vijftal ideeën die voor het opzetten van de gemeenschap van ambtenaren zeer toepasbaar zijn. Namelijk:

1. Zelforganisatie en decentralisatie als uitgangspunt:

- Wikipedia begon als een volledig open en gecentraliseerd platform waarin iedereen kon bijdragen zonder hiërarchie.
- De kracht van zelforganisatie lag in het minimaliseren van formele regels, waardoor creatieve en vrijwillige bijdragen mogelijk werden.

Toepassing: Start met een open, laagdrempelig systeem waarin participanten maximale autonomie hebben om bij te dragen. Minimaliseer in het begin formele structuren en stimuleer een cultuur van vrijwilligheid.

2. Noodzaak van regels en bureaucratie na groei:

- Naarmate Wikipedia groeide, ontstond er behoefte aan regels om conflicten te beheersen en kwaliteit te waarborgen. Deze bureaucratisering gebeurde vaak op een organische manier door de gemeenschap zelf.
- Formele rollen zoals moderators en arbitragecommissies werden geïntroduceerd om orde te scheppen, maar bleven afhankelijk van collectieve goedkeuring en transparantie.

Toepassing: Zorg ervoor dat regels en structuren pas worden ingevoerd wanneer groei of complexiteit dit noodzakelijk maakt. Laat regels ontstaan vanuit de behoeften van de gemeenschap, zodat ze breed gedragen worden.

3. Concentratie van macht door ervaren leden:

- Een paradox is dat, ondanks de openheid, de macht in Wikipedia geleidelijk geconcentreerd raakte bij een relatief kleine groep actieve en ervaren gebruikers (bijvoorbeeld moderators en beheerders).
- Deze macht was vaak niet formeel, maar gebaseerd op reputatie, expertise en langdurige betrokkenheid.

Toepassing: Stimuleer de opkomst van leiders en "macht" op basis van reputatie en expertise, in plaats van formele titels. Zorg voor checks-and-balances om machtsmisbruik te voorkomen, zoals periodieke evaluaties of stemrondes.

4. Transparantie en participatie als legitimiteit:

- Wikipedia bleef legitimiteit behouden ondanks bureaucratisering, omdat het proces van regels en besluitvorming transparant was en open bleef voor participatie.
- Iedereen kon theoretisch deelnemen aan het ontwerpen van regels, wat een gevoel van inclusiviteit en controle gaf.

Toepassing: Maak besluitvormingsprocessen transparant en zorg dat participanten altijd invloed kunnen hebben op veranderingen in de organisatie. Gebruik bijvoorbeeld open forums, stemmen of publieke consultaties.

5. Technologie als middel voor zelforganisatie:

- Wikipedia maakte gebruik van technologie (zoals discussiepagina platforms en algoritmen) om zelforganisatie te faciliteren, conflicten te beheren en bureaucratie efficiënter te maken.
- Geautomatiseerde systemen hielpen om basistaken uit te voeren en de menselijke werklast te verlagen.

Hieronder deze punten uitgewerkt in 5 fasen

Fase 1: Start met een cultuur van autonomie

- Creëer een platform of gemeenschap waarin participatie laagdrempelig is en mensen zelfsturend kunnen werken.
- Minimaliseer regels en formaliteiten, zodat deelnemers direct kunnen beginnen met bijdragen.

Fase 2: Laat regels organisch groeien

- Observeer hoe de gemeenschap functioneert en identificeer terugkerende problemen.
- Betrek de deelnemers actief bij het formuleren van eenvoudige en flexibele regels. Laat de gemeenschap de bureaucratische structuren zelf ontwerpen.

Fase 3: Bouw vertrouwen door reputatie

- Stimuleer dat leiderschap en macht gebaseerd zijn op prestaties, reputatie en vrijwillige betrokkenheid.
- Gebruik tools zoals peer-review en stemmechanismen om gezag te legitimeren en machtsconcentratie te controleren.

Fase 4: Gebruik technologie slim

- Ontwikkelplatformen die samenwerking, transparantie en participatie ondersteunen.
- Automatiseer basistaken zoals toezicht, kwaliteitscontrole of het voorstellen van verbeteringen, zodat menselijke inspanning gericht blijft op inhoudelijke bijdragen.

Fase 5: Borg transparantie en inclusiviteit

- Maak alle processen, zoals beslissingen, regels en evaluaties, openbaar en toegankelijk.
- Zorg voor mechanismen waarmee nieuwe deelnemers makkelijk kunnen instappen en invloed kunnen uitoefenen.

3.3 Waardenkaart

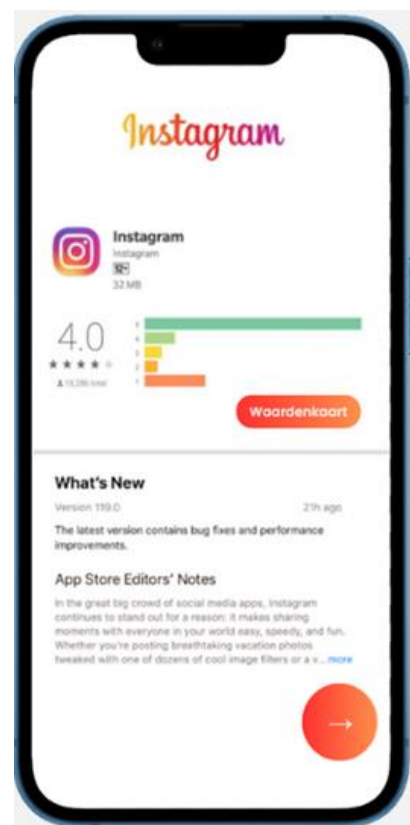
In de appwinkel zijn talloze apps beschikbaar die verschillende soorten informatie verzamelen van een grote groep gebruikers. Tegelijkertijd zijn er ook apps die tekortschieten in het waarborgen van publieke waarden. De waardenkaart biedt inzicht in hoe goed een app presteert op het gebied van publieke waarden en in hoeverre deze zich daadwerkelijk aan deze waarden houdt.

De waardenkaart is een visueel hulpmiddel dat gebruikers inzicht geeft in hoe een app presteert op het gebied van publieke waarden en in hoeverre deze waarden worden nageleefd. De publieke waarden die worden beoordeeld zijn privacy, inclusiviteit, duurzaamheid en gebruiksvriendelijkheid. Gebruikers kunnen deze informatie eenvoudig aflezen aan de hand van symbolen of scores. De beoordelingen worden opgesteld door ambtenaren en IT-specialisten uit de gemeenschap.

3.3.1 De waarden

Op basis van de publieke waarden zijn er specifieke criteria opgesteld om te bepalen of een app voldoet aan de eisen van de waardenkaart.

Voor *privacy* geldt dat een app alleen noodzakelijke gegevens mag verzamelen. Deze gegevens moeten worden versleuteld, en de gebruiker moet controle hebben over zijn of haar gegevens. De app moet transparant zijn over welke gegevens worden verzameld, hoe deze worden gebruikt en mag deze niet delen met derden zonder expliciete toestemming van de gebruiker.

Figuur 3: Visualisatie waardenkaart

Wat betreft *inclusiviteit* moet de app toegankelijk zijn voor mensen met beperkingen en beschikbaar zijn in meerdere talen. De interface moet eenvoudig en intuïtief zijn, zodat gebruikers van alle niveaus ermee kunnen werken. Daarnaast mag geen enkele groep worden uitgesloten, en de app moet betaalbaar zijn voor een breed publiek.

Op het gebied van *duurzaamheid* moet de app energie-efficiënt zijn, weinig dataverkeer verbruiken en draaien op servers die gebruikmaken van hernieuwbare energie. Bovendien kan de app functies bevatten die duurzame keuzes bij gebruikers stimuleren.

Voor *gebruiksvriendelijkheid* is het essentieel dat de app eenvoudig en intuïtief werkt, snel laadt en aanpasbaar is aan de voorkeuren van de gebruiker. Foutmeldingen moeten helder zijn geformuleerd en gemakkelijk te begrijpen. Daarnaast moet de app regelmatig worden bijgewerkt, waarbij gebruikers feedback wordt meegenomen om verbeteringen door te voeren.

Deze criteria vormen samen een leidraad om apps te beoordelen op hun naleving van de publieke waarden.

3.3.2 Score

Voor de manier hoeveel de app per waarde scoort, wordt er gebruikgemaakt van zowel sterren als een getal tussen 0 en 5. Hiervoor hebben we gebaseerd op de waarden en criteria een aantal vragen opgesteld, wat gebruikt kan worden bij het beoordelen. De score wordt berekend door te kijken aan welke criteria en de vragen gebaseerd daarop een app aan voldoet en daarvan wordt het gemiddelde berekend. Deze kunnen door de gemeenschap aangepast worden en er kan daarnaast door de gemeenschap ook eigen vragen worden opgesteld.

Hieronder staan de vragen waarop de waarden kunnen worden beoordeeld. Deze zijn bedoeld als opzet en staan niet vast. Bij de gemeenschap kwam namelijk naar voren dat er hoogstwaarschijnlijk behoefte zal zijn om zelf de vragen/criteria op te stellen.

Privacy

1. Welke gegevens verzamelt de app en waarom? En is de app transparant over welke gegevens worden verzameld?
2. Zijn de gegevens die worden verzameld versleuteld?
3. Kunnen gebruikers hun gegevens inzien, bewerken of verwijderen?
4. Worden gegevens gedeeld zonder expliciete toestemming van de gebruiker?

Inclusiviteit

1. Is de app toegankelijk voor mensen met beperkingen?
2. Is de app beschikbaar in meerdere talen?
3. Hoe eenvoudig is het voor verschillende doelgroepen (technische ervaring, leeftijd) om de app te gebruiken?
4. Is de app cultureel gevoelig en sluit deze niemand uit?
5. Moet er worden betaald om de app te gebruiken?

Duurzaamheid

1. Is de app energie-efficiënt? Maakt de app gebruik van weinig batterij of dataverkeer?
2. Draait de app op servers die hernieuwbare energie gebruiken? En is er informatie beschikbaar over de energiebron van de servers waar de app op draait?
3. Bevat de app functies die duurzame keuzes bevorderen?
4. Is de app geoptimaliseerd voor oudere apparaten?

Gebruiksvriendelijkheid

1. Is de interface van de app eenvoudig en intuïtief?
2. Laadt de app snel en is deze goed geoptimaliseerd?
3. Kunnen gebruikers de app naar eigen voorkeuren aanpassen?
4. Hoe worden foutmeldingen gepresenteerd?
5. Wordt de app regelmatig geüpdatet en verbeterd?

3.4 Highlighten

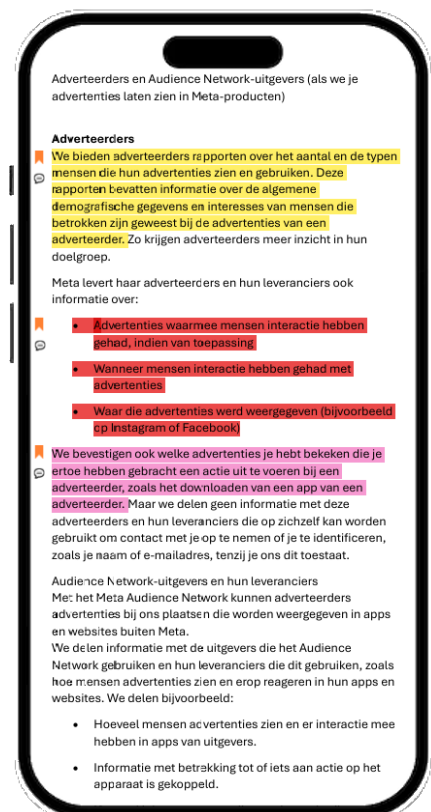
In de appwinkel worden belangrijke gegevens zoals beschrijvingen, algemene voorwaarden, privacy beleid en licentieovereenkomsten van apps samengebracht in een overzichtelijke structuur. Deze informatie wordt, vanuit de gemeenschap van ambtenaren en IT-specialisten, samengevat en gepresenteerd in begrijpelijke taal. Daarnaast biedt de gemeenschap gebruikers de mogelijkheid om specifieke delen van de tekst te highlighten, waarmee risicovolle of relevante informatie inzichtelijk wordt gemaakt en gedeeld.

3.4.1 Functionaliteit

1. Markeren van details: Gebruikers kunnen opvallende risico's of belangrijke details markeren, zoals toegangsrechten die een app nodig heeft of bepaalde eisen in de voorwaarden die potentieel schadelijk kunnen zijn. Deze highlights worden weergegeven met een visuele waarschuwing, zoals gekleurde markeringen.

2. Kleurindicatie: Hoe vaker een specifiek gedeelte gehighlight wordt, hoe donkerder de kleur. Dit verloopt van geel naar oranje tot rood, waarmee een visuele gradatie ontstaat die aangeeft hoe vaak een punt als belangrijk wordt beschouwd.

3. Knop voor highlights: Een knop binnen de apps waarmee gebruikers direct naar de gehighlighten tekst kunnen navigeren.

Figuur 4: Visualisatie highlighten

4. Commentaar bij highlights: Gebruikers kunnen een comment achterlaten bij een highlight om uit te leggen wat het specifieke punt inhoudt of waarom het belangrijk is. Wanneer iemand iets highlight, moet er een notitie worden gezet waarin wordt toegelicht waarom de persoon dit specifiek heeft gemarkeerd. Dit wordt gedaan door middel van een veld waarin gebruikers kort hun toelichting schrijven.

5. Visuele toevoegingen en iconen: Een vlaggetje (icoon) wordt toegevoegd naast een gehighlight tekstgedeelte. Hierop kan worden geklikt om de bijbehorende toelichting of notitie te bekijken. Dit maakt de functie makkelijker en direct toegankelijk voor gebruikers.

6. Logboek: Een logboek houdt bij wie welke tekst heeft gehighlight en welke comments zijn achtergelaten. Dit biedt controle en transparantie binnen de gemeenschap.

7. Verschillende versies: Verschillende versies blijven beschikbaar, zodat gebruikers highlights per versie kunnen vergelijken. Dit is vooral nuttig bij updates, zodat eerdere wijzigingen traceerbaar blijven.

8. Prioriteit voor highlights: Gehighlighten secties worden bovenaan weergegeven, zodat gebruikers direct de meest belangrijke informatie zien. Dit geldt vooral voor veel voorkomende highlights: hoe vaker een onderdeel wordt gemarkeerd, hoe groter de kans dat het bovenaan in het overzicht komt te staan.

Hoofdstuk 4: Onderbouwing advies

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek en de uitkomsten onderbouwd. Dat houdt in dat de producten die in het vorige hoofdstuk voorbij kwamen, worden uitgelegd aan de hand van de bevindingen uit de interviews. Hier is een proces van onderzoeken en valideren aan vooraf gegaan. Het proces wordt in dit hoofdstuk beschreven.

4.1 Appmanager+

Uit de interviews die zijn gehouden tijdens het onderzoek is gebleken dat ambtenaren tegen twee belangrijke punten aanlopen als het gaat om het downloaden van apps op de werktelefoon. Vaak is het downloaden van de apps een heel lang proces en hebben de ambtenaren het gevoel dat ze weinig autonomie hebben bij het downloaden van de apps. Het is voor de werkgever ook moeilijk om die verantwoordelijkheid in één keer te geven aan de werknemers, het brengt namelijk veel risico met zich mee.

De appmanager+ moet ervoor zorgen als eerst voor zorgen dat het downloadproces gemakkelijker wordt voor de ambtenaren. De functie ‘app pakketten maken’, die dient voor het maken van een app bundel, moet dit proces makkelijker maken. Daarnaast geeft de appmanager+ de ambtenaren ook meer verantwoordelijkheid terug. Zij kunnen zelf kiezen welke app bundel zij willen downloaden en met de functie ‘feedback’ kunnen zij ook aan de werkgever laten weten wat zij van de app vinden. De werkgever verliest echter niet zijn verantwoordelijkheid. Met de functies ‘app toevoegen’ en ‘app verwijderen’ kan de werkgever niet geschikte apps verwijderen en vervangen met een geschikte app. Zo kan de werkgever alsnog de risico’s beperken, maar hebben de ambtenaren wel zelf de keuze in het downloaden van apps en is het proces ook toegankelijker.

4.2 De gemeenschap

Tijdens het ontwikkelen van de producten van de waardenkaart kwam er een probleem naar boven, namelijk wie gaat deze waarden beoordelen? Na een tijd hierover nagedacht te hebben kwam het idee om dit door een gemeenschap van ambtenaren te laten doen. In de public stack is het idee van een gemeenschap en vrij gedeelde goederen al vaker voorbij gekomen, wat het idee extra ondersteunde. Ook sloot het idee goed aan bij het idee van highlighten, de gemeenschap kon daar ook de uitvoerende functie bekleden.

Vervolgens is dit idee gevalideerd bij de doelgroep. De respondenten waren positief over de gemeenschap en vonden het idee dat collega’s samenwerkten aan het verbeteren van een appwinkel leuk. De feedback die zij gaf ging over de participatie, namelijk dat participatie waarschijnlijk in de eerste instantie niet vrijwillig zou plaatsvinden. Dit zou waarschijnlijk een taak worden die door een ambtenaar binnen de gemeenschap wordt uitgevoerd.

4.3 Waardenkaart

Veel gebruikers weten niet hoeverre een app rekening houdt met de gebruiker en met de publieke waarden. Door dit idee te introduceren waarin wordt laten zien hoeverre een app zich aan de publieke waarden houdt en erop scoort, krijgen gebruikers een concreet beeld over hoe “betrouwbaar” een app daadwerkelijk is en rekening houdt met zowel de gebruikers als de publieke waarden die belangrijk zijn voor de gebruikers. Dit helpt de gebruikers bij de keuze of ze een app wel of niet willen downloaden en dus gebruik willen maken.

Dit sluit aan bij de feedback van de ambtenaren, omdat die aangeven dat toegankelijkheid en transparantie essentieel zijn. Daarnaast bleek uit de interviews ook dat de ambtenaren autonomie ook erg belangrijk vonden, waar dit ook bij aansluit. Door deze functionaliteit kunnen de gebruikers dus ook sneller inschatten of de app iets voor hen is en overeenkomt met hun belangen.

Met deze aanpak ontstaat een platform dat gebruikmaakt van belangrijke informatie die met de publieke waarden te maken hebben op een toegankelijke manier, wat de gebruikers ook meer autonomie biedt.

4.4 Highlighten

Veel gebruikers lezen de kleine lettertjes niet, waardoor belangrijke details over risico's over het hoofd worden gezien. Door een systeem te introduceren waarin tekst kan worden gemarkeerd, krijgen gebruikers een concreet inzicht in wat echt belangrijk is. Dit helpt hen om geïnformeerde keuzes te maken en verhoogt tegelijkertijd hun bewustzijn over mogelijke valkuilen.

Dit sluit aan bij de feedback van ambtenaren, die aangeven dat transparantie en toegankelijkheid essentieel zijn. Door deze functionaliteit kunnen niet alleen gebruikers sneller inschatten of een app geschikt is, maar krijgen ook IT-teams de mogelijkheid om waarschuwingen te delen binnen de organisatie. Met deze aanpak ontstaat een platform dat gebruikers voorziet van belangrijke informatie op een toegankelijke en actiegerichte manier, waardoor apps niet alleen beter begrepen maar ook bewuster gebruikt worden.

4.5 Governance-model

Het governance model maakt gebruik van de Business Model Canvas, waarin alle belangrijke aspecten worden behandeld, zoals key partners, cost structure, etc.

4.5.1 Governance-model uitwerking

Binnen de key partners worden alle belangrijke partners weergegeven. Dit zijn partners waarmee samengewerkt wordt of op een andere manier betrokken zijn. In dit geval zijn de key partners de Europese Commissie, ambtenaren, overheidsinstanties, app-ontwikkelaars, Mobifree & partners en de Waag. Deze partners zijn van belang omdat zij op verschillende manieren bijdragen aan de appwinkel.

Binnen de key activiteiten worden alle belangrijke taken en verantwoordelijkheden weergegeven. In dit geval zijn de volgende activiteiten essentieel: community check-ups, data-analyse, het zoeken naar sponsors en het uitvoeren van beveiligingschecks. Deze activiteiten zijn belangrijk omdat zij onder andere bijdragen aan een goed functionerende en goed beveiligde appwinkel.

Binnen de key resources worden alle belangrijke middelen weergegeven. Dit betreft zowel sponsors als vrijwilligers, die essentieel zijn. Sponsors dragen financieel bij, terwijl vrijwilligers helpen binnen de gemeenschap.

Binnen de value proposition worden de zaken weergegeven waarvoor de organisatie staat en zich onderscheidt van anderen. In dit geval zijn de value propositions: efficiëntie, open source, meer overzicht, toegankelijker, veiliger, autonomie, een gemeenschap, tijdsparing en bewustwording. Deze aspecten zijn belangrijk, omdat ze aansluiten bij de behoeften van de gebruikers.

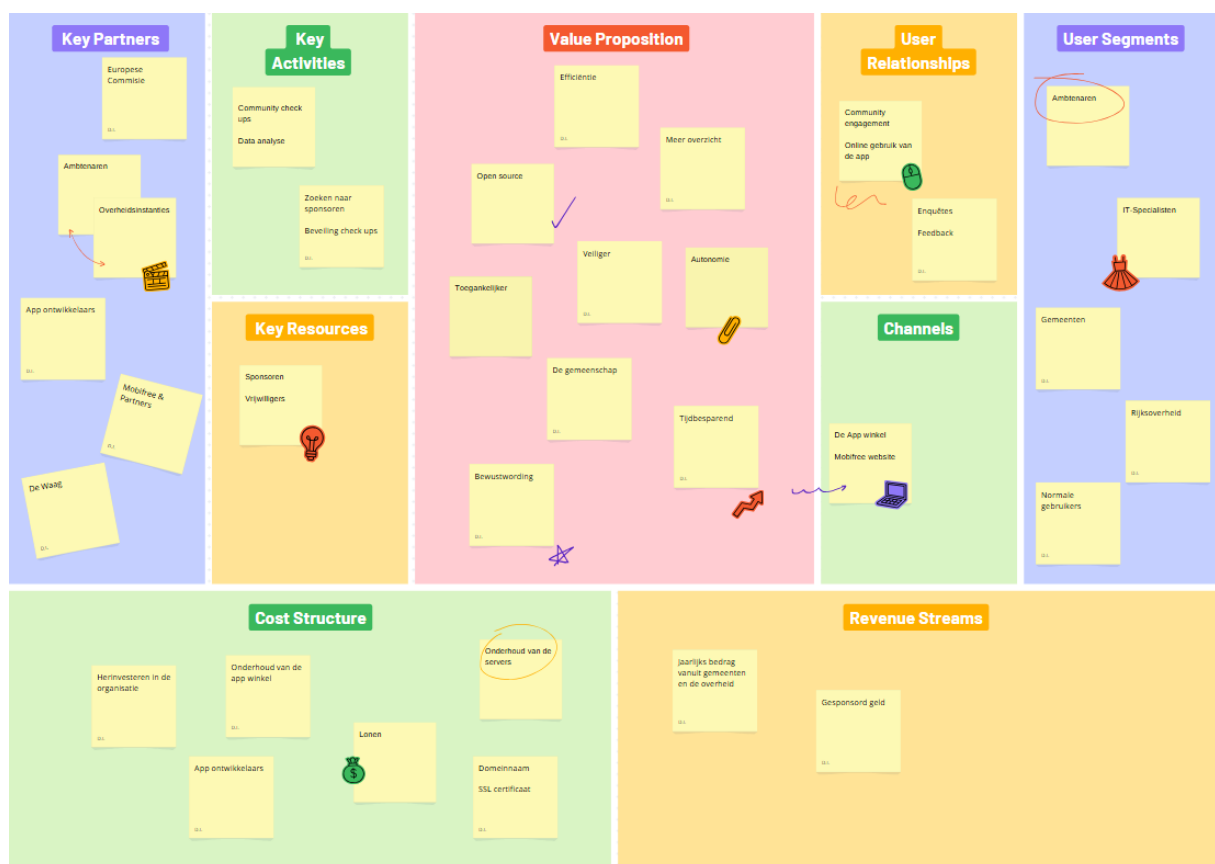
Binnen de user relationships worden de manieren weergegeven waarop contact wordt onderhouden met de gebruikers. Dit gebeurt via community engagement, het online gebruik van de app, enquêtes en feedback.

Binnen de channels worden de kanalen weergegeven die betrokken zijn bij het bereiken van de gebruikers. Dit zijn de appwinkel en de Mobifree-website.

Binnen de user segments worden de verschillende gebruikers van de appwinkel en de diensten weergegeven. Dit betreft onder andere ambtenaren, IT-specialisten, gemeenten, de rijksoverheid en gewone gebruikers.

Binnen de revenue streams worden de inkomstenbronnen weergegeven. In dit geval zijn de inkomsten afkomstig van sponsors, gemeenten en de overheid. Gemeenten en de overheid kunnen jaarlijks bijdragen als zij gebruik maken van het product en de diensten, waarbij het product helpt om de appwinkel veiliger te maken voor ambtenaren en bijdraagt aan bewustwording over de technologische wereld.

Tot slot worden binnen de cost structure de kosten van de organisatie weergegeven. Dit betreft onder andere lonen, app-ontwikkelaars, serveronderhoud, onderhoud van de appwinkel, domeinnamen, SSL-certificaten en herinvesteringen in de organisatie. Deze kosten worden gefinancierd door de jaarlijkse bijdragen van gemeenten en de overheid, evenals de steun van sponsors.

Figuur 5: Visualisatie governance model

4.5.2 Inkomsten

De appwinkel zal gefinancierd worden door verkoop aan ambtelijke organisaties, zoals gemeenten en provincies, op jaarbasis. Daarnaast is er de mogelijkheid van donaties om extra middelen te genereren. De inkomsten worden gebruikt voor herinvesteringen in de organisatie en de verdere ontwikkeling van de appwinkel. Een deel van de opbrengsten wordt als buffer gereserveerd voor onvoorziene omstandigheden, zoals een economische crisis. Transparantie over de besteding van de middelen is daarbij essentieel.

4.5.3 Uitgaven

De uitgaven zullen vooral gaan naar het onderhouden van de app en de servers, zodat alles blijft draaien zoals het hoort. Dit betekent het regelmatig updaten van de applicatie en het zorgen dat de technische systemen goed blijven werken. Daarnaast is het belangrijk om de veiligheid van de data en de appwinkel te waarborgen, zodat alles goed beschermd blijft tegen mogelijke dreigingen. Ook zal er voortdurend aandacht zijn voor het up-to-date houden van de app, zodat gebruikers altijd de beste ervaring hebben en de app veilig en goed functioneert.

Hoofdstuk 5: conclusie

De resultaten van het onderzoek hebben geleid tot vier belangrijke ideeën: de Appmanager+, de Gemeenschap, de Waardenkaart en Highlighten. Elk idee is ontworpen om de functionaliteit en toegankelijkheid van de appwinkel te verbeteren en tegemoet te komen aan de behoeften van gebruikers.

De Appmanager+ biedt een gebruiksvriendelijke interface die het downloaden en beheren van apps vereenvoudigt voor zowel ambtenaren als werkgevers. Werkgevers hebben de mogelijkheid om apps toe te voegen of te verwijderen uit de appwinkel, zodat deze altijd voldoen aan de gewenste standaarden. Daarnaast kunnen zij app-pakketten samenstellen, wat het proces voor gebruikers efficiënter maakt. Door meerdere apps in één keer te downloaden, bespaart dit tijd en geeft het een overzichtelijker beheer. De functie voor dataverzameling zorgt ervoor dat gebruikers inzicht krijgen in welke data wordt verzameld en hoe deze wordt gebruikt, terwijl zij ook de mogelijkheid hebben om dataverzameling uit te schakelen. Met de feedbackfunctie kunnen ambtenaren beoordelingen en enquêtes invullen, wat zowel de gebruiksvriendelijkheid als de relevantie van apps in de appwinkel ten goede komt.

De Gemeenschap is opgezet als een groep ambtenaren, bij voorkeur met een ICT- of juridische achtergrond, die samenwerken aan het verbeteren en veiliger maken van de appwinkel. Deze gemeenschap beoordeelt apps op publieke waarden en voert taken uit zoals het highlighten van belangrijke tekst in apps. Het idee is geïnspireerd door modellen zoals Wikipedia, waarin participatie en transparantie centraal staan. Hoewel vrijwillige bijdragen ideaal zijn, zal de gemeenschap aanvankelijk bestaan uit medewerkers van bijvoorbeeld overheidsinstellingen. Naarmate de gemeenschap groeit, wordt verwacht dat deze zichzelf zal organiseren en beheren.

De Waardenkaart biedt inzicht in hoe apps presteren op het gebied van publieke waarden zoals privacy, inclusiviteit, duurzaamheid en gebruiksvriendelijkheid. De kaart laat zien in hoeverre apps voldoen aan specifieke criteria, wat gebruikers helpt om weloverwogen keuzes te maken. Deze beoordelingen worden uitgevoerd door de gemeenschap, en scores worden weergegeven in een eenvoudig te begrijpen format van sterren en cijfers tussen de 0 en 5. Zo bevordert de Waardenkaart transparantie en vertrouwen bij gebruikers.

Tot slot biedt de functie Highlighten een manier om belangrijke informatie in app-documentatie, zoals algemene voorwaarden en privacy beleid, uit te lichten. Gebruikers kunnen risicovolle of relevante details markeren, wat anderen helpt om snel inzicht te krijgen in essentiële informatie. Door kleurindicaties en een logboek met toelichtingen wordt dit proces overzichtelijk en toegankelijk gehouden. Dit verhoogt de bewustwording en maakt het eenvoudiger om geïnformeerde keuzes te maken.

Met deze producten ontstaat een platform dat zowel transparantie als gebruiksvriendelijkheid combineert, waardoor gebruikers meer autonomie krijgen en beter worden ondersteund bij hun werkzaamheden.

Bijlagen 1: literatuurlijst

Dutch IT Channel. (2021, 21 maart). Google Chrome slurpt meer data dan andere browsers. <https://www.dutchitchannel.nl/news/166868/google-chrome-slurpt-meer-data-dan-andere-browsers>

Interview 1: Behoeft ambtenaren - Gemeente Zaanstad
Respondent. (2024). *Behoeft ambtenaren en situatie werktelefoon*.
Interview door Team GovStore.

Interview 2: Behoeft ambtenaren - Gemeente Amsterdam
Respondent. (2024). *Behoeft ambtenaren en situatie werktelefoon*.
Interview door Team GovStore.

Interview 3: Verslag van interview voor validatie product met een ICT'er
Respondent. (2024). *Validatie product en feedback ICT'er*.
Interview door Team GovStore.

Interview 4: Verslag van interview met gemeenteambtenaar behoefte & validatie - Almere
Respondent. (2024). *Behoeft ambtenaren en situatie werktelefoon in Almere*
Interview door Team GovStore.

Kasteleijn, N., & Kasteleijn, N. (2024, 25 maart). EU opent vijf onderzoeken naar Apple, Google en Meta onder nieuwe wet. NOS. <https://nos.nl/artikel/2514136-eu-opent-vijf-onderzoeken-naar-apple-google-en-meta-onder-nieuwe-wet>

Koenis, C. (2024, 24 september). Google verliest rechtszaak van Epic om illegale monopolie appstore. *RTL Nieuws & Entertainment*. https://www.rtl.nl/nieuws/rtl-z/artikel/5423871/google-play-epic-rechtszaak-appstore-android-monopolie?utm_source=chatgpt.com

Mobifree (z.d.) Mobifree: more ethical and humane mobile software. <https://mobifree.org/>

NGI. (z.d.) The NGI Initiative: An Internet of Trust. <https://ngi.eu/about/>

Reishouwer, E. (2019, 11 januari). De organisatie van een democratie. Erasmus Universiteit Rotterdam. https://repub.eur.nl/pub/113937/Organizing-Democracy_Dissertation-Rijshouwer.pdf

Wat is een goede risicoanalyse? (2022, 26 september). Wolters Kluwer. <https://www.wolterskluwer.com/nl-be/expert-insights/handy-overview-of-legally-required-risk-analyses>

Bijlagen 2: Interview verslagen

Interview 1: behoefte ambtenaren - gemeente Zaanstad

Situatie werktelefoon

De respondent gebruikt een iPhone 13 als werktelefoon, die volledig gescheiden blijft van haar privételefoon. Buiten werktijd wordt de werktelefoon uitgeschakeld, waardoor een duidelijke scheiding tussen werk en privé wordt gewaarborgd. De beveiligde app omgeving beperkt het gebruik tot goedgekeurde applicaties zoals Teams en LinkedIn. Deze aanpak wordt als positief ervaren vanwege de duidelijkheid en het gevoel van veiligheid dat het biedt.

Validatie product en waardes

De respondent gaf aan dat zij de werktelefoon uitsluitend zakelijk gebruikt en dat communicatie hoofdzakelijk via e-mail en Teams verloopt. Hoewel WhatsApp soms wordt gebruikt voor praktische zaken, blijft het gebruik beperkt. Ze waardeerde de strikte beperkingen op de werktelefoon, omdat deze bijdragen aan de beveiliging.

Op het gebied van duurzaamheid merkte de respondent op dat dit geen directe rol speelt in haar gebruik van de werktelefoon, maar ze wees op de voorbeeldfunctie van overheidsorganisaties. Ze vond dat gemeenten meer aandacht zouden moeten besteden aan duurzame keuzes, zowel op het gebied van apparatuur als het gebruik van apps.

Een interessant punt betrof de mogelijkheid om apps van privacy- of veiligheidsbeoordelingen te voorzien (waardenkaart). De respondent vond dit binnen de werktelefoon overbodig, omdat alleen goedgekeurde apps beschikbaar zijn. Voor privégebruik zou een dergelijk beoordelingssysteem echter wel nuttig kunnen zijn.

Conclusie en Aanbevelingen

De respondent benadrukte het belang van een veilige, afgeschermdde omgeving en gaf aan dat de huidige beperkingen op de werktelefoon effectief zijn en dit als prettig ervaren. Tegelijkertijd is er ruimte voor verbetering op het gebied van duurzaamheid en bewustwording rond privacy en databeveiliging. Het idee van gemeenschapsvorming en gebruikersfeedback verdient verdere uitwerking, waarbij aandacht moet worden besteed aan de haalbaarheid en motivatie van gebruikers.

Interview 2: behoefte ambtenaren - gemeente Amsterdam

Situatie werktelefoon

De respondent gaf aan dat ze geen bezwaar heeft tegen het combineren van werk- en privé zaken op één werktelefoon. Ze begrijpt echter dat dit voor andere ambtenaren misschien belangrijker kan zijn. Ze vertelde dat de gemeente wel bepaalde beperkingen oplegt, zoals het verbieden van apps als TikTok en WhatsApp voor werk gerelateerde doeleinden.

Validatie product en waardes

Toen het gesprek zich richtte op de controle die werkgevers kunnen uitoefenen over de apps op werktelefoons, gaf de respondent aan dat ze geen bezwaar zou hebben tegen het verbieden van bepaalde apps, mits dit betrekking heeft op werkbeveiliging en privacy. Ze vond het een goed idee om meer transparantie te bieden over de gegevens die apps verzamelen. Ze gaf aan het een prettig idee zou vinden om beter inzicht te krijgen in wat er met haar gegevens gebeurt.

Het gesprek ging verder over privacy en de omgang met persoonlijke gegevens. De respondent gaf aan zelf niet veel bezig te zijn met digitale privacy, maar waardeerde het idee van meer controle en bewustzijn over de verwerking van haar gegevens. Ze benadrukte dat het moeilijk is om online identiteit en gegevens terug te draaien, wat de noodzaak van transparantie en controle over data onderstreept.

Conclusie en Aanbevelingen

Samenvattend richtte het gesprek zich op de balans tussen werk en privé op werktelefoons, de kwestie rondom de omgang met persoonlijke gegevens, en de rol van werkgevers in het reguleren van apps op werktelefoons. De respondent stond vooral achter praktische en transparante maatregelen, met een sterke voorkeur voor meer inzicht in de gegevensverzameling van apps en de verwerking van haar persoonlijke informatie.

Interview 3: Verslag van interview voor validatie product met een ICT'er

Feedback en Discussie

De respondent stelde direct een aantal kritische vragen over de werking van de appwinkel. Hij deelde zijn ervaring met vergelijkbare systemen, zoals F-Droid, een open-source appwinkel voor Android, waarbij gebruikers zelf “spiegels” (repositories) kunnen toevoegen. Volgens de respondent biedt dit systeem veel flexibiliteit en sluit het aan bij het doel voor MobiFree, wat als een waardevolle input werd beschouwd.

Verder werd gevraagd naar de mening van de respondent over het idee om restricties in te stellen op werktelefoons. Hij was van mening dat het logisch is om beperkingen op te leggen, vooral vanuit een beveiliging perspectief. Respondent benadrukte dat de zwakste schakel in beveiligingssystemen vaak de gebruiker zelf is, die fouten maakt door bijvoorbeeld schadelijke apps te downloaden of op verdachte links te klikken. Het beperken van app-installaties kan helpen om dit soort risico's te verkleinen.

Gemeenschapsvorming en Ethische Overwegingen

Een ander belangrijk onderdeel van het project was het idee om een gemeenschap van ambtenaren en IT'ers te vormen, die de appwinkel zouden helpen beheren en apps zouden beoordelen op basis van waarden zoals privacy, duurzaamheid en gebruiksvriendelijkheid. De respondent uitte echter zijn scepsis over de haalbaarheid van dit idee. Hij vroeg zich af of gebruikers wel bereid zouden zijn om apps vrijwillig te beoordelen, en of ze echt zouden letten op zaken als privacy en duurzaamheid. Hij maakte een vergelijking met beoordelingen op Google Maps, waar de meeste mensen meldingen om feedback te geven negeren. Echter benoemde de respondent ook de waarde van een dergelijke gemeenschap en zag nut in het eventueel aanstellen van werknemer die de gemeenschap als taak zou hebben.

De respondent stelde ook dat gebruikers zelden van gedachten veranderen over apps, zelfs niet als deze niet voldoen aan privacy- of duurzaamheidsnormen. Hij noemde WhatsApp als voorbeeld: ondanks herhaaldelijke kritiek op de privacy voorwaarden blijven mensen de app gebruiken vanwege het netwerkeffect. Dit werd als een belangrijke factor aangemerkt die het moeilijk maakt om alternatieven te overwegen, omdat mensen afhankelijk zijn van de grote gebruikersbasis van populaire apps.

Er werd erkend dat dit een belangrijk punt was, en er werd nagedacht over hoe het idee van een gemeenschap wel haalbaar zou kunnen worden gemaakt, bijvoorbeeld door het binnen een organisatie een officiële taak of rol te geven.

Conclusie en Aanbevelingen

De input van de respondent leverde waardevolle inzichten op die het ontwerp van de appwinkel verder kunnen verbeteren. Hij benadrukte het belang van flexibiliteit in het systeem en wees op het potentiële probleem van netwerk-effecten bij het implementeren van alternatieve apps. De ideeën rond gemeenschapsvorming en gebruikersfeedback moeten verder worden onderzocht, met aandacht voor de haalbaarheid en bereidheid van gebruikers om daadwerkelijk deel te nemen. Verdere gesprekken over de beveiligingsaspecten en de praktische beperkingen van app-beperkingen op werktelefoons zijn essentieel voor de voortgang van het project.

2.2.4 Verslag van interview met gemeenteambtenaar behoefte & validatie - Almere

Situatie werktelefoon

De respondent gaf aan een Samsung Android-werktelefoon te gebruiken en meldde dat er richtlijnen zijn binnen de organisatie voor het gebruik van werktelefoons. Hoewel ze over het algemeen tevreden is met het apparaat, merkte ze op dat het installeren van bepaalde werk gerelateerde apps een omslachtige procedure is die via de IT-afdeling moet worden afgehandeld. Dit kan soms tijdrovend zijn, omdat er licenties moeten worden aangevraagd. Ze waardeert echter de mogelijkheid om werk en privé gescheiden te houden, mede doordat ze gebruikmaakt van twee aparte telefoons.

Wat betreft de appwinkel op haar werktelefoon, heeft ze toegang tot de reguliere Google Play Store, maar voor werk gerelateerde apps is een aparte procedure vereist via de IT-afdeling. Dit onderscheid tussen standaard en werkapps vindt ze werkbaar, maar kan efficiënter worden ingericht.

Validatie Product en Waardes

Bij het bespreken van veiligheid gaf de respondent aan dat ze het zeer belangrijk vindt dat de werkgever maatregelen neemt om veiligheid op werktelefoons en in de appwinkel te waarborgen. Ze gaf hieraan een beoordeling van 7-8, met als reden dat veiligheid in balans moet zijn met gebruiksgemak. Ze gaf aan dat haar werkdata goed beveiligd lijkt te zijn, mede dankzij encryptie, een gescheiden werkprofiel en strikte controle door de IT-afdeling.

Over privacy was ze erg uitgesproken. Ze beoordeelde het belang van gegevensbescherming met een 10 en gaf aan bewust om te gaan met haar gegevens door sterke wachtwoorden te gebruiken en alleen vertrouwde apps te installeren. Ze vond dat een waardenkaart een nuttig hulpmiddel kan zijn om bewustzijn te creëren over datagebruik, vooral voor ambtenaren die hier minder kennis van hebben.

Wat duurzaamheid betreft, gaf ze dit aspect een 8. Ze vond het belangrijk dat telefoons duurzaam worden geproduceerd en energiezuinig zijn, en merkte op dat technologie vaak sneller vooruitgaat dan onze aandacht voor de impact ervan op het milieu.

Bij het bespreken van openheid was ze van mening dat open source-software niet noodzakelijk is, zolang de software veilig en betrouwbaar is. Wel hechtte ze veel waarde aan transparantie en communicatie over beleidsontwikkeling, omdat dit vertrouwen schept en duidelijkheid biedt over de impact van beslissingen op haar werk.

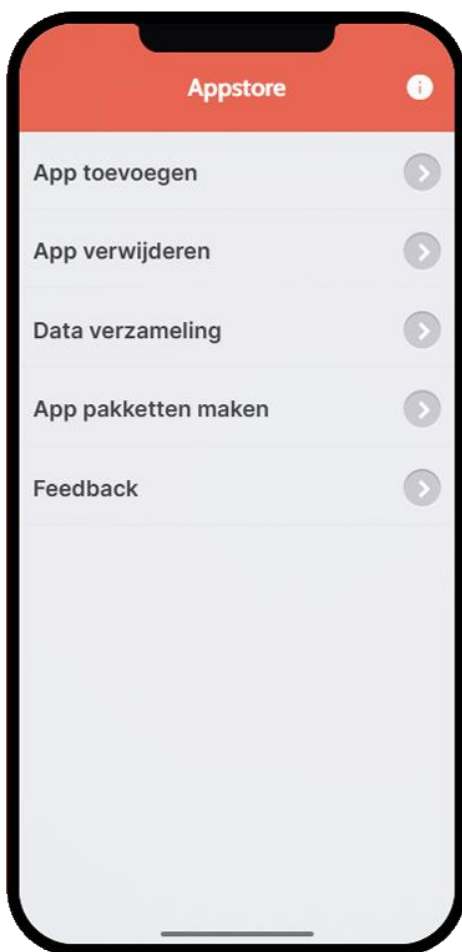
Feedback op Concepten

1. **Aanvraagstelsysteem:** Ze vond het idee van een aanvraagknop in de appstore een uitstekende verbetering. Dit zou het huidige proces via de IT-afdeling aanzienlijk kunnen vereenvoudigen en tijd besparen.
2. **Highlighten:** Hoewel ze het concept interessant vond, had ze twijfels over de praktische uitvoerbaarheid. Ze benadrukte dat het overzichtelijk moet blijven en snel relevante informatie moet opleveren, anders verliest het zijn waarde.
3. **Waardenkaart:** Dit idee sprak haar erg aan als middel om bewustzijn te vergroten over datagebruik en privacy. Ze vond het vooral nuttig voor collega's die minder kennis hebben over wat er met hun data gebeurt.
4. **Appmanager+:** Ze zag dit als een waardevol concept vanuit een leidinggevend perspectief. Het koppelen van een overzichtelijke "Inbox aangevraagde apps" zou volgens haar een slimme toevoeging zijn om processen te versnellen en efficiënter te maken.

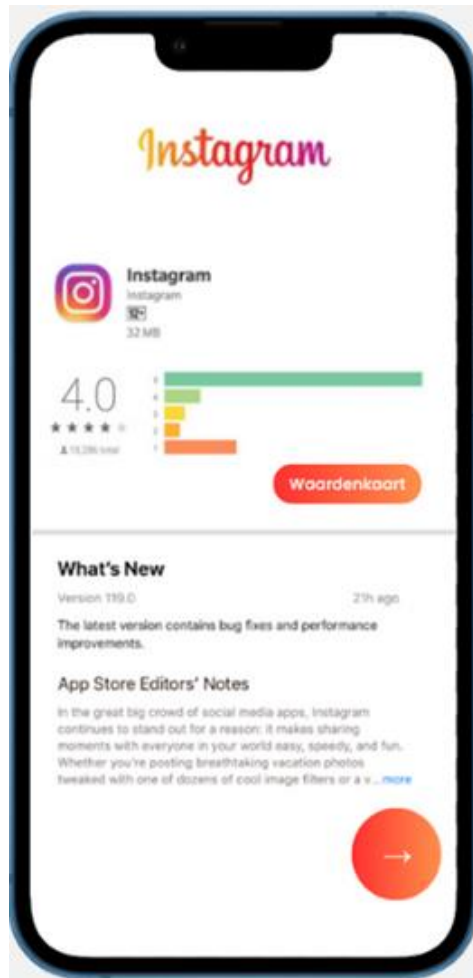
Conclusie en Aanbevelingen

Het gesprek belichtte de behoefte aan een betere balans tussen gebruiksgemak, veiligheid en transparantie in het beheer van werktelefoons. De respondent waardeert met name praktische oplossingen zoals een aanvraagknop en een waardenkaart om bewustzijn te vergroten. Haar feedback onderstreept de noodzaak van eenvoud en efficiëntie in het gebruik van werktelefoons, evenals duidelijke communicatie over beleid en datagebruik.

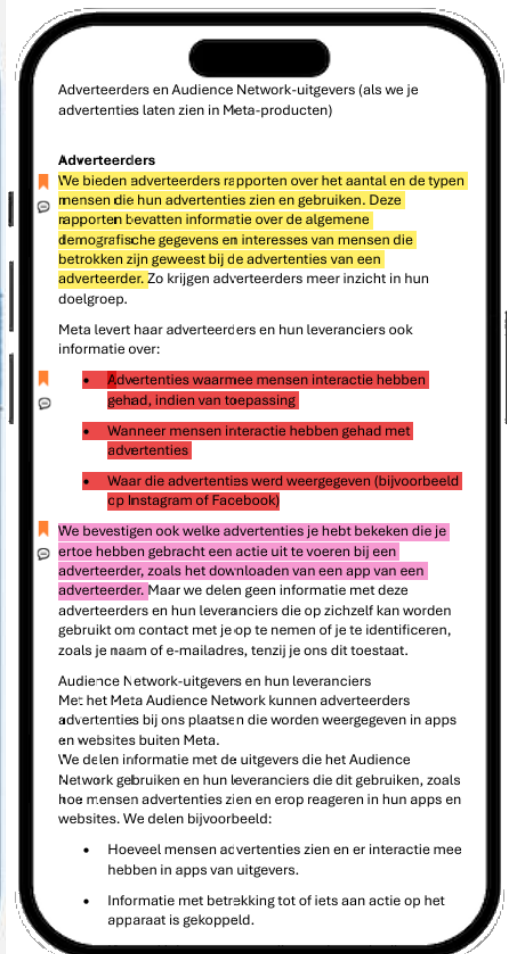
Bijlagen 3: Visualisaties

Appmanger+

Waardenkaart

Highlighten

ENQUÊTE: CENTRIC BURGERZAKEN

Lees goed de vragen door en geef uw eerlijke mening.
(Beantwoord op een schaal van 1-5, waarin 1=Zeer slecht en 5=Zeer goed)

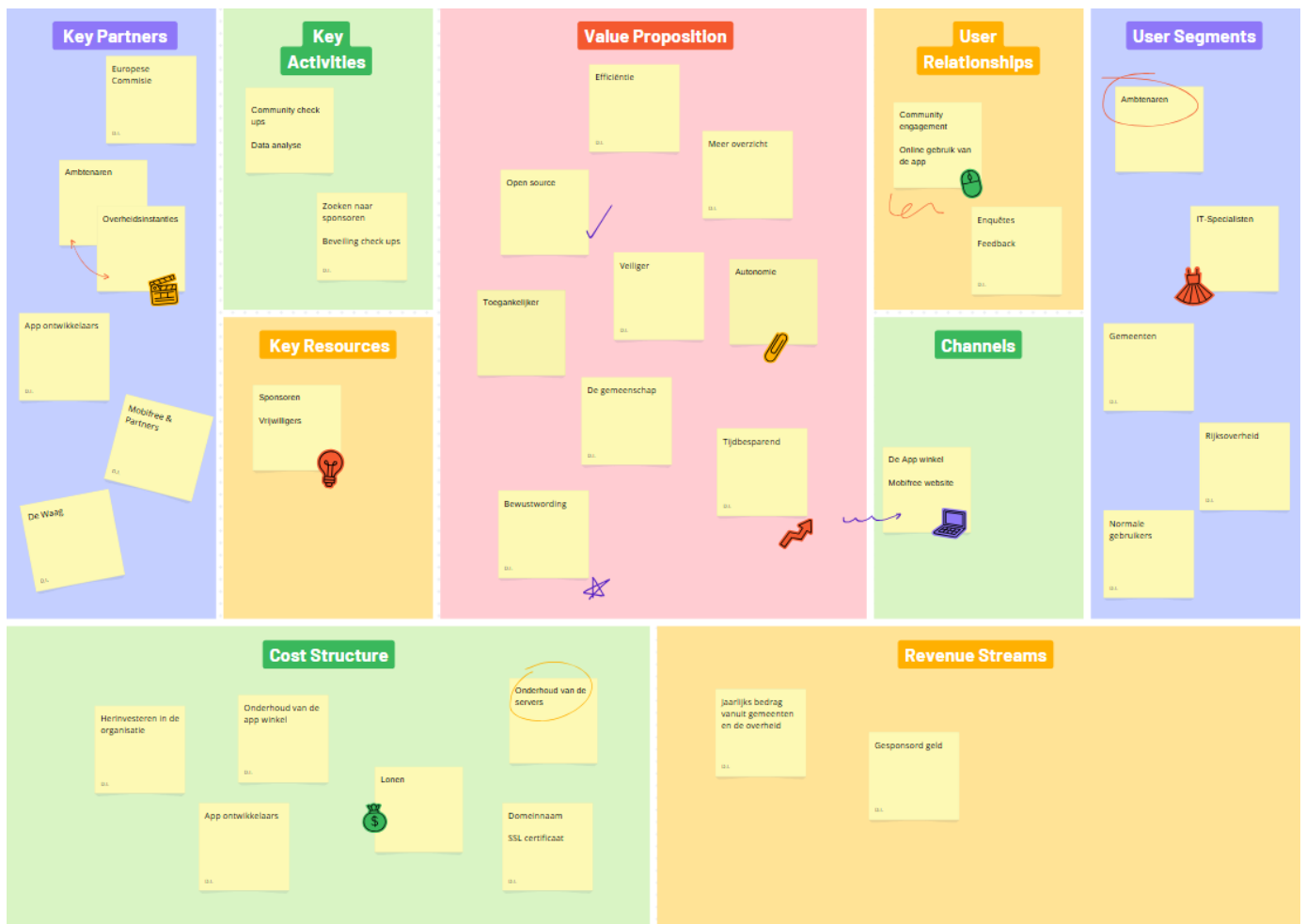
	1 Zeer Slecht	2 Slecht	3 Redelijk	4 Goed	5 Zeer Goed
Bent u voldoende geïnformeerd over hoe uw gegevens in de app worden verzameld, verwerkt en gedeeld?	☐	☐	☐	☐	☐
Hoe tevreden bent u over de mate waarin de app uw persoonlijke gegevens beschermt?	☐	☐	☐	☐	☐
In hoeverre vindt u dat de app bijdraagt aan duurzame processen, zoals het efficiënter afhandelen van aanvragen?	☐	☐	☐	☐	☐
Hoe goed sluit de app aan bij de behoeften van diverse groepen mensen?	☐	☐	☐	☐	☐
Zou u deze app aan collega's aanraden?	☐	☐	☐	☐	☐

Hoe kunnen wij nog meer verbeteren?

Uw naam:

Datum:

Enquête

governance model

Plan van aanpak

App store voor Mobifree

Datum: 21 November 2024

Minor: Het internet is stuk, maar we gaan het repareren.

Namen: Aicha Chabbi, Denizcan Imre, Govanté Klink, Stijn Jansen

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1: Debrief	Pagina 3
De opdracht.....	Pagina 3
Doelstelling	Pagina 3
Probleemstelling	Pagina 4
Hoofdstuk 2: Contextanalyse	Pagina 5
De geschiedenis van appwinkels	Pagina 5
Appstore en playstore	Pagina 5
Gebruikers en ontwikkelaars	Pagina 6
Hoofdstuk 3: Partners	Pagina 8
Mobifree	Pagina 8
Next Generation Internet	Pagina 9
Europese commissie.....	Pagina 9
E-Foundation	Pagina 10
Software/applicatie ontwikkelaars.....	Pagina 10
Murena	Pagina 11
Commit Global	Pagina 11
De waag	Pagina 11
NL Net	Pagina 12
BioSense	Pagina 12
Universiteit van Amsterdam	Pagina 13
Hoofdstuk 4: Stakeholdersanalyse	Pagina 14
Ambtenaren.....	Pagina 14
Overheidsinstanties	Pagina 14
App ontwikkelaars	Pagina 15
Mobifree & Partners	Pagina 15
Big Tech: Apple, Facebook, Microsoft en Google	Pagina 16
Europese commissie	Pagina 16
De doelgroep	Pagina 17
Bijlage 1: Literatuurlijst	Pagina 18
Bijlage 2: Planning	Pagina 20
Bijlage 3: Manifest.....	Pagina 21
Bijlage 4: Uitwerking partners.....	Pagina 22

Hoofdstuk 1: DeBrief

De opdracht

De Waag is een telefoon aan het ontwikkelen, dit is een initiatief vanuit de Europese Unie die inspeelt op beleid wat in de toekomst zal komen. Voor deze telefoon hebben zij een alternatieve app store nodig, die de waarden van de public stack draagt. De Waag vraagt daarvoor om een licht gebruikersonderzoek te doen over wat de aangewezen doelgroep nodig heeft en hoe dat er uiteindelijk uit moet zien. De resultaten van dit onderzoek worden dan verwerkt in app distributie, UX-ontwerp, bijbehorende gebruikersinteracties en onder welke randvoorwaarden software ontwikkelaars hun apps kunnen indienen en hoe die apps als 'goed' beoordeeld worden.

Doelstellingen

Welk probleem wordt geadresseerd?

Een mobile software ontwikkeling die de afgelopen 20 jaar gedomineerd wordt door Big Tech en de daarbij horende problemen:

- IT-ecosystemen die worden gekenmerkt door gesloten software.
- Het verzamelen en verkopen van gebruikersgegevens
- Slechte arbeidsomstandigheden
- Een grote klimaat voetafdruk

De onderzochte doelgroep zijn ambtenaren. Zij brengen specifieke problemen binnen het kader van de opdracht.

Wat wil de opdrachtgever bereiken met het project? De opdrachtgever, Waag Futurelab, wil met dit project een open-source en ethische appwinkel realiseren die de waarden van de public stack respecteert. Dit betekent het ontwikkelen van een platform dat privacy, gebruiksgemak en duurzaamheid hoog in het vaandel draagt en dat specifiek aansluit bij de professionele en ethische behoeften van mobiele hulpverleners. Waag wil laten zien dat technologie ook op een ethische en open manier kan worden ingezet om positieve maatschappelijke impact te realiseren.

Wat hopen jullie zelf te bereiken met het project?

Met het project hopen wij een betekenisvolle bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de mobiele telefoon en de applicatie winkel. Wij willen concrete adviezen en interventies aanbieden die aansluiten bij de werkbehoeften van ambtenaren die bij een publieke instelling werken, waarbij privacy en veiligheid gewaarborgd zijn en dat toegankelijk blijft voor diverse doelgroepen binnen de ambtenarij. Daarnaast willen wij leren hoe het gebruikersonderzoek en participatief ontwerp bijdraagt aan het creëren van een platform dat langdurig van waarde kan zijn.

Probleemstelling

Hoe kan een appstore worden ontwikkeld die ambtenaren veilig toegang geeft tot geverifieerde applicaties, die afgestemd zijn op hun behoefte en uitdagingen in het werkveld, zodat zij effectief en efficiënt hun werk kunnen doen?

Hoofdstuk 2: Contextanalyse

In deze contextanalyse is er gekeken naar de omgeving waarin de opdracht zich bevindt. Hiervoor is ingezoomd op de opdrachtgever en haar partners en ook andere externe factoren die eventueel invloed zouden kunnen hebben op de opdracht. In de verschillende contexten is gekeken naar wat dit voor het project zou kunnen betekenen. Hetzelfde is gedaan voor de partners van Mobi Free, daaraan toevoegend is ook gekeken naar de missie van de partners en hoe zij gefinancierd zijn.

De geschiedenis van appwinkels

Een appwinkel oftewel een appstore is een online downloadshop voor allerlei verschillende soorten apps (Ensie, 2017). Dit kunnen spelletjes zijn, praktische apps zoals de weer app of apps om jezelf te authenticeren.

Zo bestaan er verschillende soorten appwinkels zoals de appstore van Apple of de Playstore van Google. Er zijn verschillende appwinkels omdat niet iedere appwinkel op alle telefoons werken. Zo werkt Playstore alleen op apparaten die draaien op Android en werd het op 6 maart 2012 uitgebracht (Wikipedia-bijdragers, 2024). De App Store daarentegen werkt alleen op apparaten die op het iOS-besturingssysteem werken en werd het systeem in 2008 gelanceerd (Bergsma, 2024).

App Store & Play Store

De ontwikkelaars van de apps in de App Store maken natuurlijk hun eigen apps en coderen deze apps ook zelf. Dit dienen ze daarna bij Apple in, omdat Apple deze apps eerst moet beoordelen voordat ze de apps in hun App Store zetten. Als een app door Apple goedgekeurd wordt, wordt het in de App Store weergegeven en kunnen de gebruikers van de App Store deze apps downloaden om ze vervolgens te gebruiken. Daarnaast kan een gebruiker binnen de app zelf bladeren om een app te vinden die ze willen installeren om vervolgens te gebruiken (Bergsma, 2024). De App Store werd in juli 2008 uitgebracht met 500 applicaties met tabbladen zoals: aanbevolen, categorieën, top 25 gratis en betaald, zoeken, updates etc. Zo kan er gezien worden dat er aardig nagedacht was over zowel het design, ICT als het tech gedeelte. Vervolgens haalde het bedrijf in september al snel de 100,000,000 downloads en 3,000 apps, wat ook hun snelle economische groei en succes weergeeft. In december van 2017 kon Apple door een update van de App Store richtlijnen bepaalde apps uit de App store permanent zetten. De apps die eruit worden gezet maakte gebruik van sjablonen en commerciële app diensten. Dit kon wel alleen als de aanbieder de inhoud van de apps niet rechtstreeks indient. Dit is een klein juridisch voorbeeld waar Apple te maken heeft gehad in verband met de App Store (ACTonline, z.d.).

De Playstore is een appwinkel die lijkt op de App Store. Met de Play Store kan men net als de App Store namelijk allerlei soorten apps downloaden en gebruiken. Wel moet een gebruiker een gmail hebben om de Play Store te kunnen gebruiken, omdat Google de app beheert. De reden dat de Playstore op de App Store lijkt is, omdat beide een tegenstander van elkaar zijn (Play Store, z.d.). Google daartegen bracht de Playstore wat destijds de Android Market heette uit in oktober van 2008. Zo werd de appwinkel met 50 gratis applicaties uitgebracht en een support systeem voor betaalde applicaties in alleen de VS en UK. Dit laat zien dat de Android Market vergeleken met de App Store in zowel het design, ICT als de tech gedeelte

destijds tekort kwam. Wel introduceerde Google met Android 1.5 support widgets voor op de thuis scherm, wat liet zien dat het bedrijf haar best deed om zowel het design als tech gedeelte te verbeteren. Desondanks dit behaalde Google in maart van 2009 wel dat er 2300 apps werden weergegeven op de Android Market wat ook hun economische groei en succes liet zien. Dit werd wel snel irrelevant, omdat Apple vervolgens in april van 2009 de 35,000 apps behaalde en 1 billion downloads die plaatsvonden in 77 landen. In juli van 2013 kwam Android 4.3 uit en werd er hierbij meerdere dingen geïntroduceerd, waaronder digital right management oftewel DRM. Dit laat zien dat een appwinkel natuurlijk ook te maken heeft met juridische dingen zoals de DRM (ACTonline, z.d.).

Gebruikers en ontwikkelaar

De ontwerper van een applicatie heeft verschillende taken en moet met verschillende dingen rekening houden. Er zijn natuurlijk altijd vereisten die analisten en eindgebruikers hebben. Hiermee houden de ontwerpers rekening mee, maar ze worden eerst verzameld. Daarnaast is een ontwerper verantwoordelijk voor de beste programmeer oplossing (Z/OS Basic Skills, z.d.). Ook moet een ontwerper rekening houden met allerlei andere dingen zoals: of de app eenvoudig of consistent is, feedback van de gebruiker, of het ontwerp gebruikersgericht is, of er een specifiek ontwerp is, juiste frames, privacy by design, inclusief ontwerp, etc (Ammerlaan, 2024). Zo kan er gezien worden dat de ontwerper veel verantwoordelijkheden heeft en met allerlei dingen rekening moet houden.

De gebruikerservaring gaat over de algehele ervaring van een gebruiker tijdens het gebruiken van de appwinkel. Hierin kan je alle aspecten van de interactie tussen de gebruiker en in dit geval de appwinkel zien. Dit zijn dan allemaal verschillende dingen zoals het ontwerp, inhoud, snelheid, navigatie, niet lange laadtijden etc (Amy, 2024).

Onze ervaring met de App Store is wel positief. We hebben nooit eerder echt last van iets gehad zoals bijvoorbeeld dat de navigatie slecht is. Als we de App Store openen, kunnen we verschillende dingen vinden zoals: vandaag, games, apps, arcade en zoeken. Daarin zijn er nog een aantal categorieën zoals de categorie onmisbare apps voor iPhone of de favorieten op dit moment. Ook zie je de top apps van de week en zo gaat het door.

Ook komt er natuurlijk nieuws uit rondom onder andere de App Store, wat in dit geval is uitgebracht door financieel persbureau Bloomberg. Het schijnt dat Apple de App Store-divisie gaat opdelen en een andere afdeling gaat creëren voor het beheren van alternatieve appwinkels en app distributie via onder andere websites. Deze stap blijkt nodig te zijn nadat de EU heeft beslist dat de App Store geen monopolie meer heeft. Daardoor is de nieuwe afdeling dus belangrijk en essentieel voor Apple (DPG Media Privacy Gate, z.d.).

Vervolgens wordt er aan Bloomberg gemeld dat Apple het eerste bedrijf is dat een boete krijgt onder de Europese Digital Markets Act. Dit komt doordat de Europese Unie heeft besloten dat Apple de wet overtreedt met de App Store-beleid, maar de boete is op dit moment nog niet bekend. De boete wordt namelijk op dit moment voorbereid en wordt bepaald op grond van het anti-steeringbeleid in de App Store. Het onderzoek hierover loopt al sinds maart (DPG Media Privacy Gate, z.d.-b).

Tot slot is er ook een artikel wat wederom Apple betreft en de ACM. De ACM, oftewel de Autoriteit Consument & Markt, heeft het bezwaar van Apple met een boete van 50 miljoen euro

afgewezen. Dit komt doordat de ACM heeft besloten dat de investeringsprikkel verlaagt en niet in het beste belang is van de privacy en gegevensbeveiliging van de gebruikers. De fabrikant van de iPhones kreeg de boete in 2022, omdat het bedrijf volgens de toezichthouder misbruik maakte van de machtspositie. Een voorbeeld hiervan is de datingapp Tinder waar als mensen een abonnement wouden het moesten regelen via het betalingssysteem van Apple. Hierover werd er bij de ACM geklaagd, omdat de datingapps wouden dat andere partijen ook betalingen konden verwerken (DPG Media Privacy Gate, z.d.-d).

Hoofdstuk 3: Partners

Mobifree

De missie van Mobifree is het eerste wat te zien is op haar website: “The Freedom in Human-centered and Ethical Mobile Software project works to give European citizens and organizations more choice in, and access to, human-centered and ethical mobile software.” Een aantal dingen hieraan valt op, ze streven ernaar om een alternatief te bieden, het is voor Europese inwoners en de mens staat centraal (Mobifree, z.d.). Wie Mobifree zijn, waar zij voor staan en wat zij aan het doen zijn, wordt behandeld in drie onderdelen en vragen: why: the problem, how: the solution en what: what we are working on.

Why: the problem

Waarom zij een alternatief willen bieden komt aan bod bij wat zij noemen de ‘Why: The problem’. Volgens Mobifree is het probleem dat de mobiele software-industrie de afgelopen 20 jaar wordt gedomineerd door Big Tech. Dit heeft geleid tot een ecosysteem met gesloten software, gebruik gegevensverzameling, privacyschendingen, monopolieposities, slechte arbeidsomstandigheden en milieubelasting. Mobifree wil dus met het maken van een telefoon een alternatief ontwikkelen en een oplossing voor deze problemen.

How: the solution

Om dit te realiseren werkt Mobifree samen met twaalf verschillende organisaties, deze hebben samen acht waarden vastgesteld die zij willen nastreven en terugzien in hun product. Deze waarden zijn;

- respect voor digitale rechten, bescherming van privacy en vrijheid van meningsuiting;
- hoge kwaliteit, software biedt een optimale gebruikerservaring; eerlijke concurrentie, gebruik van open standaarden stimuleert keuzevrijheid en lagere prijzen;
- versterking van werknemers, goede arbeidsomstandigheden en eerlijke betaling;
- inclusiviteit, software die toegankelijk is voor iedereen ongeacht achtergrond of vaardigheden;
- open code/data/standaarden, transparantie en interoperabiliteit bevorderen;
- sterke industrie, een veerkrachtige en samenwerkende IT-sector opbouwen;
- positief voor het milieu, ontwikkeling met minimale impact op het milieu (Mobifree, z.d.)

What: what we are working on

Mobifree voert workshops en pilots uit met vier gebruikersgroepen: jonge volwassenen, app ontwikkelaars, medewerkers van gemeenten en semipublieke instellingen en hulpverleners in crisissituaties (Mobifree, z.d.). Deze groepen helpen bij het bepalen van de belangrijkste waarden voor mobiele software in Europa. De feedback wordt gebruikt om software te verbeteren, zoals het open-source besturingssysteem /e/OS, app stores, berichtendiensten, kaarten en noodhulp technologie. Alles wordt ontwikkeld met focus op privacy en open-source principes.

Betekenis voor project:

wat uit deze informatie belangrijk is, zijn de waarden die Mobifree dragen. Deze zullen moeten worden gewaarborgd in ons ontwerp voor een appwinkel. Ook komt bij het What gedeelte naar

voren dat wij een bijdragen zullen leveren aan de gebruikersgroep medewerkers van gemeenten en semipublieke instellingen, aangezien dit de gekozen doelgroep van ons project is. Verder moet er rekening gehouden worden met de verschillende partners, deze zullen verder in de contextanalyse uitgewerkt worden.

Next Generation Internet

Wat opviel is dat Mobifree wordt gefinancierd door een organisatie genaamd Next Generation Internet (NGI) wat een initiatief van de Europese Commissie is (NGI, z.d.). Dit is een initiatief van de Europese Commissie dat zich richt op het ontwikkelen van een meer mensgerichte, betrouwbare en veilige toekomst voor het internet. Het doel is een internet te creëren dat de kernwaarden van Europa weerspiegelt, zoals privacy, vertrouwen, veiligheid en inclusie. NGI ondersteunt innovaties die gebruikers meer controle geven over hun persoonlijke gegevens en moedigen de ontwikkeling van gedecentraliseerde technologieën aan. Dit gebeurt door middel van onderzoeksprojecten, subsidies en samenwerking op het gebied van open-source software, privacy technologieën en digitale identiteit. In de periode 2018-2020 heeft het meer dan 250 miljoen euro uitgegeven aan verschillende initiatieven waaronder meer dan duizend onderzoekers en honderden projecten.

Betekenis voor project:

Het is belangrijk om te weten dat Mobifree gefinancierd is door NGI en dus uiteindelijk door belastinggeld. Dit kan een uitleg zijn waarom er een focus op ambtenaren ligt, namelijk dat organisaties zoals NGI en de Europese Unie deze telefoon willen gebruiken. Dan is het logisch dat die goed functioneert voor ambtenaren en deze belangen en waardes al vastliggen in het ontwerp van de telefoon.

Europese Commissie

De Europese Commissie (EC) is de opdrachtgever van NGI en dus indirect van Mobifree (Europese Unie, z.d.). Zij zijn het uitvoerende orgaan van de Europese Unie (EU), waar dus NGI vandaan komt. De Commissie bestaat uit 27 commissarissen, één per lidstaat, die ieder een specifiek beleidsterrein beheren (zoals milieu, handel, economie, enz.), de voorzitter is Ursula von der Leyen.

Verder heeft de EC vier taken: ze stelt nieuwe wetgeving voor, bijvoorbeeld op het gebied van economie en milieu, die goedgekeurd moet worden door het Europees Parlement en de Raad van de EU; ze ziet erop toe dat lidstaten de Europese wetgeving naleven en kan juridische stappen ondernemen bij schendingen; ze beheert en verdeelt het EU-budget, met focus op subsidies en investeringen; en ze vertegenwoordigt de EU in internationale onderhandelingen, zoals over handel en klimaat. De EC die gaat over de digitale wereld is Margrethe Vestager met de portefeuille: A Europe Fit for the Digital Age.

Betekenis voor project:

Het is goed om in gedachten te houden dat onze opdracht uiteindelijk terug te leiden is naar de EC, Margrethe Vestager, die waarschijnlijk te maken heeft met NGI. Ook zullen zij dus controleren of het uitgegeven geld op de juiste manier gebruikt wordt en dus controleur van de opdracht.

E-Foundation

E-Foundation ontwikkelt technologie die de privacy van gebruikers respecteert en maakt deze toegankelijk voor iedereen. Ze geven gebruikers controle over hun gegevens, vooral op smartphones, die vaak worden gebruikt voor dataverzameling. De stichting pleit voor privacybescherming door open-source oplossingen zonder centrale controle, en streeft naar het vergroten van het bewustzijn over privacykwesties.

Betekenis voor project

E-Foundation is van groot belang voor het project, aangezien zij het initiatief hebben genomen en het project Mobifree coördineren (MobiFree, z.d.). Hun focus op privacy, open-source technologie en gebruikerscontrole sluit perfect aan bij de kernwaarden van Mobifree. Hun expertise en missie draagt bij aan het ontwikkelen van een appwinkel die niet alleen veilig en transparant is, maar ook gebruikers in staat stelt hun gegevens volledig onder controle te houden. Dit zorgt ervoor dat Mobifree niet alleen een appstore ontwikkelt, maar ook een platform dat de privacy van zijn gebruikers respecteert.

Software/applicatie ontwikkelaars

Uit verdere analyse van de partners van Mobifree blijkt dat een aanzienlijk deel hiervan software ontwikkelt, een applicatie heeft gemaakt of iets vergelijkbaars doet. Het gaat om de volgende partners: MicroG , F-Droid, Conversations, Quicksy, Ltt.rs, Delta.Chat en Rapid.Space (Mobifree, z.d.). Deze partners dragen allemaal dezelfde waarden als het Mobifree project, ze werken bijvoorbeeld waar logisch via open source software of duiden in hun privacy beleid dat ze zo min mogelijk data van gebruikers willen verzamelen en ook hoe ze dit doen (Quicksy, z.d.). Deze partner is Quicksy, een nieuwe of alternatieve manier van berichten. Dit verwijst naar de open code/data/standaarden die Mobifree nastreeft en wordt dus duidelijk gedragen door deze partner.

Een ander voorbeeld is F-droid, een catalogus voor apps die gratis zijn en via open source werken, of zoals zij het noemen FOSS (Free and Open Source Software) (F-droid, z.d.). Er staan dus alleen apps op F-droid die FOSS zijn. Verder zijn ze een organisatie die bestaat uit vrijwilligers en heeft een non-profit oogpunt. Ze zijn alternatief voor de play store en alleen beschikbaar op android. Ze bieden rond de vierduizend verschillende apps aan, bekende categorieën zoals: games, tijd, lezen, ontwerpen, sociale media. Ook in dit voorbeeld komen de waarden, zoals open source en non-profit oogpunt, van Mobifree terug.

De andere partners zijn vergelijkbaar met Quicksy en F-droid. Zij ontwikkelen bijvoorbeeld ook een applicatie die de data van gebruikers beschermt en om op een ethische manier te werk gaat. Ze bieden een functie, service of dienst die een alternatief is voor al bestaande apps die niet deze waarden dragen. Ltt.rs bijvoorbeeld is een proof-of-concept e-mailclient gebaseerd op JMAP, het e-mailprotocol van de volgende generatie, een alternatief voor Gmail (Ltt.rs, z.d.). Of Rapid Space een open-source, open-hardware 5G Edge Cloud als alternatief voor iCloud.

Betekenis voor project

het lijkt erop dat Mobifree met verschillende partners en projecten samenwerkt, om vervolgens deze toe te voegen aan de telefoon. Er is namelijk een rode draad te vinden in de partners. Ze werken via open source en/of zijn een alternatief voor al bestaande projecten. Vooral F-droid is hierin opvallend omdat zij een alternatief bieden voor een appwinkel, wat uiteraard de

opdracht is. Het is daarom belangrijk om uit te zoeken dat specifiek deze partner voor het project betekent.

Murena

De missie van Murena is om mensen vrijheid van keuze te bieden, zodat ze controle kunnen krijgen over hun digitale leven. Ze richten zich op privacy, duurzaamheid en open-source technologieën. Hun producten, zoals het deGoogled /e/OS-besturingssysteem, beschermen de privacy van gebruikers en bevorderen een veilige, duurzame digitale wereld. Murena wil bijdragen aan een eerlijker en duurzamer digitaal ecosysteem door privacy te waarborgen, Tech Monopolies te bestrijden en open-source samenwerking te stimuleren (About Murena, z.d.).

Betekenis voor project:

Murena speelt een belangrijke rol in het Mobifree project doordat hun missie en producten direct aansluiten bij de doelstellingen van privacy, duurzaamheid en gebruikerscontrole. Met Murena's focus op het Googled /e/OS-besturingssysteem en hun inzet voor een open-source, privacy gerichte benadering, draagt Murena bij aan de basisprincipes van het platform. Door Murena als partner, kunnen we de appwinkel vormgeven als een appwinkel die privacy beschermt, gebruikers een eerlijke keuze biedt en bijdraagt aan het creëren van een duurzamer digitaal ecosysteem. Murena's toewijding aan het bestrijden van tech-monopolies en het stimuleren van open-source samenwerking versterkt de waarden die we in ons project willen waarborgen.

Commit Global

De missie van Commit Global is om technologie te gebruiken voor het oplossen van grote maatschappelijke problemen, zoals klimaatverandering, vluchtelingenhelp en het bestrijden van desinformatie. Ze willen een gedeelde digitale infrastructuur opzetten die door verschillende organisaties wereldwijd gebruikt kan worden. Deze infrastructuur is open-source, wat betekent dat iedereen er gelijke toegang toe heeft. Het doel is om samen te werken en technologie effectief in te zetten voor het helpen van kwetsbare mensen en het verbeteren van de wereld (Our Mission Commit Global, z.d.).

Betekenis voor project:

Door hun ervaring met het opzetten van een gedeelde digitale infrastructuur kunnen ze bijdragen aan de ontwikkeling van een veilige, open en toegankelijke appwinkel. Commit Global's expertise in het samenwerken met verschillende organisaties en het ondersteunen van kwetsbare gemeenschappen kan ons helpen de appstore voor Mobifree te positioneren als een platform dat niet alleen privacy waarborgt, maar ook een breder maatschappelijk doel dient.

De waag

De missie van Waag is om bij te dragen aan de ontwikkeling van een duurzame, rechtvaardige samenleving door middel van technologie en maatschappelijke innovaties. Waag stimuleert kritische reflectie op technologie, onderzoekt opkomende technologieën en bevraagt de onderliggende culturele aannames (Futurelab, z.d.).

Betekenis voor project:

Waag speelt een belangrijke rol in het Mobifree project door hun expertise in maatschappelijke innovatie en open-source technologie. Waag streeft naar een duurzame, rechtvaardige samenleving door technologie te ontwikkelen die is gebaseerd op publieke waarden, zoals privacy, transparantie en samenwerking. Deze focus sluit goed aan bij het doel van Mobifree om een open en eerlijke appwinkel te creëren, die gebruikers meer controle geeft over hun digitale leven en het gebruik van mobiele software.

Met hun ervaring in het onderzoek naar opkomende technologieën, en het bevorderen van kritische reflectie op de invloed van technologie op de samenleving, helpt Waag het project verder te ontwikkelen met de juiste ethische en maatschappelijke benadering. Waag's focus op het stimuleren van open-source software als alternatief voor de dominantie van Big Tech, ondersteunt het Mobifree doel om een platform te bouwen dat onafhankelijk is, en ruimte biedt voor innovatie binnen de grenzen van de publieke belangen.

NL Net

De missie van NL Net is het bevorderen van de uitwisseling van elektronische informatie en alles wat daarmee verband houdt of daaraan bijdraagt. Dit is ook wat in de statuten staat van NL Net. NL Net moedigt onderzoek en ontwikkeling aan op het gebied van internettechnologie

Betekenis voor project

Daarnaast komt NL Net organisaties en individuen tegemoet die een bijdrage proberen te leveren aan een open internet wat voor iedereen is. Ook financiert de stichting projecten die het internet verbeteren door middel van open hardware, open software, open standaarden, open wetenschap en open data (MobiFree, z.d.). NL Net kan een bijdrage leveren bij het financieren van het project.

BioSense

De missie van BioSense is om innovatieve oplossingen te ontwikkelen en implementeren op het gebied van ICT en biowetenschappen, met een focus op duurzame ontwikkeling, precisielandbouw, en voedselproductie. Het doel is om technologieën zoals sensoren, data-analyse en kunstmatige intelligentie in te zetten om efficiëntie te verbeteren en milieu-impact te verminderen.

Betekenis voor project

BioSense heeft als doel om technologieën zoals sensoren, data-analyse en kunstmatige intelligentie in te zetten om efficiëntie te verbeteren en milieu-impact te verminderen. Deze technologieën kunnen wij gebruiken bij het ontwikkelen van de appstore en doordat deze ook de milieu-impact verminderen staan zij gelijk met het belang van MobiFree wat staat voor ontwikkeling met minder impact op het milieu.

Universiteit van Amsterdam

De missie van de UvA is om bij te dragen aan een duurzame en rechtvaardige samenleving door middel van hoogwaardig onderzoek, uitstekend onderwijs en maatschappelijke betrokkenheid. De UvA streeft ernaar een internationale universiteit te zijn die wetenschappelijke en creatieve kennis genereert, deelt en toepast, met een focus op

innovatie, kritische reflectie en inclusiviteit. Ze wil studenten en onderzoekers opleiden tot onafhankelijke denkers die actief bijdragen aan de wereld van vandaag en morgen.

Betekenis voor project

De UVA staat voor het bijdragen aan een duurzame en rechtvaardige samenleving door middel van hoogwaardig onderzoek, uitstekend onderwijs en maatschappelijke betrokkenheid. Als onderzoeks- en implementatiepartner van MobiFree kan de UVA ons helpen bij het onderzoeken van eventuele vraagstukken.

Hoofdstuk 4: Stakeholdersanalyse

Ambtenaren

Interesses en belangen

In ons project zijn twee van onze kernwaardes: privacy en veiligheid. Voor een ambtenaar zijn deze twee waarden erg belangrijk, vooral voor het bewaren en bewaken van belangrijke informatie. Het belang van ambtenaren in ons project is dus de veiligheid en privacy die wij bieden met onze appstore. Ambtenaren hoeven zich niet langer zorgen te maken dat belangrijke informatie uitgelekt en verspreid kan worden.

Ons project biedt bescherming van vertrouwelijke informatie. Ambtenaren werken vaak met gevoelige informatie en gegevens, het is dus belangrijk dat deze goed beschermt worden. Daarnaast vermindert ons project het risico op cyberdreigingen, zoals phishing.

Invloed

Ambtenaren hebben een directe invloed op ons project aangezien de appstore voor hen wordt ontwikkeld. Het is daarom belangrijk dat wij goed in kaart brengen wat de belangen zijn van ambtenaren, zodat we een appstore kunnen ontwikkelen die goed aansluit op de taken die zij moeten verrichten.

Over het algemeen zullen er geen stakeholders zijn met tegengestelde belangen of conflicterende invloed, omdat de stakeholders allemaal met elkaar te maken hebben. De overheid instanties en de Europese Unie zijn beide werkgevers van ambtenaren en zullen waarschijnlijk dus bijna dezelfde belangen hebben. Wel denken wij dat er misschien app-ontwikkelaars ontevreden kunnen zijn als hun app, bijvoorbeeld niet toegankelijk is voor de appstore of niet voldoet aan de kernwaarden die horen bij het ontwikkelen van onze appstore.

Overheidsinstanties

Interesses en belangen

Voor de overheid zullen de interesses en belangen vooral gericht zijn op transparantie en veiligheid. Voor overheidsinstanties is het ook belangrijk om te weten wat er achter de schermen van onze appstore gebeurt. Ze willen bijvoorbeeld weten: hoe wij onze appstore veilig houden, hoe wij de apps in de appstore beoordelen en welke apps er allemaal in de appstore te vinden zijn. Daarnaast is natuurlijk net als bij de ambtenaren ook veiligheid een belangrijke waarde voor de overheid. Zij verwachten dat de apps in de appstore en de appstore zelf voldoen aan de veiligheid om belangrijke staatsinformatie en informatie van burgers te kunnen bewaren.

Invloed

De overheidsinstanties hebben een directe invloed op ons project, omdat zij de werkgevers zijn van de ambtenaren die gebruik zullen maken van deze appstores. Deze overheidsinstanties zullen uiteindelijk ook verantwoordelijk zijn voor welke apps er gedownload kunnen worden vanuit onze appstore. Het is dus belangrijk voor ons om voor dit project goed in kaart te brengen wat voor apps wij aanbieden in onze appstore en of de overheidsinstanties deze apps goedkeuren voor het gebruik door hun ambtenaren in dienst.

App ontwikkelaars

Interesses en belangen

De app ontwikkelaars moeten te benaderen zijn voor apps die voldoen aan de kernwaarden die belangrijk zijn voor het ontwikkelen van onze app store. Het is belangrijk dat de apps voldoen aan de juiste veiligheid en privacy voorwaarden. De app ontwikkelaars zijn de dragers van het project. Ons project biedt de ontwikkelaars een platform voor hun apps. Daarnaast moeten we rekening houden dat de app ontwikkelaars waarschijnlijk zullen vragen naar geld voor het maken van de apps.

Ons project biedt de ontwikkelaars een platform aan voor hun apps. In onze appstore zullen deze apps waarschijnlijk vaker gedownload worden dan in de appstore van Apple en in de Google Playstore, omdat deze apps relevant zijn voor onze doelgroep. Echter hebben app ontwikkelaars liever dat hun apps bereikbaar zijn voor een groot publiek, maar dit zal in onze app store best wel meevallen in vergelijking tot de appstores 'the big tech'

Invloed

De app ontwikkelaars hebben een directe invloed op ons project, omdat zij moeten zorgen voor de inhoud van onze appstore, zonder apps is er geen App Store. De app ontwikkelaars kunnen ons echter ook negatief beïnvloeden, voornamelijk financieel.

De overheid, mobifree en de app ontwikkelaars kunnen mogelijk op financieel gebied wel met elkaar botsen aangezien de app ontwikkelaars misschien om een vergoeding zullen vragen voor het maken of gebruiken van de apps in de appstore.

Mobifree & Partners

Interesses en belangen

Voor mobifree is het van belang dat ons project zich voldoet aan de kernwaarden die zij samen met de andere twaalf partners hebben opgesteld. Het is belangrijk dat wij dus nauw contact met mobifree houden, zodat wij onze belangen makkelijker op één lijn houden.

Volgens Mobifree is het probleem dat de mobiele software-industrie wordt gedomineerd door Big Tech. Deze monopolie heeft geleid tot een ecosysteem met gesloten software, gebruik gegevensverzameling, privacyschendingen, monopolieposities, slechte arbeidsomstandigheden en milieubelasting. Ons project draagt met het ontwikkelen van een appstore die juist het tegengestelde van moet zijn van de appstores van Apple en Google, goed bij aan een oplossing voor dit probleem.

Invloed

Mobifree en de partners hebben een directe invloed op ons project. Onze appstore moet namelijk ook in verhouding staan met de waarden en missie waar zij voor staan als organisatie. Het is belangrijk dat wij als groep goed contact houden met Mobifree en de juiste vragen stellen, zodat er op dit gebied geen misverstanden ontstaan.

Er bestaat een mogelijkheid dat er bijvoorbeeld bepaalde overheidsinstanties tegengestelde belangen hebben. De overheidsinstanties kunnen botsen met de waarde van mobifree die staat voor inclusiviteit, wat inhoudt dat de appstore toegankelijk moet zijn voor iedereen

ongeacht achtergrond of vaardigheden. Overheidsinstanties kunnen natuurlijk niet iedereen toegang geven tot zo een telefoon waar onze appstore bij hoort.

Big Tech: Apple, Facebook, Microsoft, Google

Interesses en belangen

Je zou kunnen zeggen dat Big Tech weinig belang heeft bij ons project. Voornamelijk, omdat wij juist het tegenovergestelde willen maken van hun appstores. Maar je zou ook kunnen zeggen dat zij juist wel veel belang hebben bij ons project, omdat wij ze kunnen gebruiken als voorbeeld voor hoe we het juist niet moeten aanpakken. Het nadeel voor Big Tech is dat er nu iets nieuws op de markt komt wat laat zien dat we niet afhankelijk zijn van Big Tech. Daarnaast ontstaat er een ontwikkeling wat voor meer concurrentie kan zorgen op de huidige markt.

Invloed

Big Tech heeft een indirecte invloed op het project maar wel een redelijk grote invloed. Doordat de belangen van Big Tech totaal anders zijn dan de belangen die horen bij dit project kunnen een goed beeld vormen van hoe de appstore er niet uit moet zien. En de oplossingen die hiervoor al zijn bedacht kunnen wij toepassen in ons project.

En natuurlijk zijn er stakeholders met tegengestelde belangen. De stakeholder waarmee Big Tech het meest botst is Mobifree. De twee zullen vooral botsen met de verschillende waarden. Waar Mobifree juist staat voor respect voor digitale rechten, bescherming van privacy en vrijheid van meningsuiting, zijn er bij Big Tech bedrijven vaak problemen met het houden van deze waarden. Zo ontstaat bij deze bedrijven vaak het probleem bij het beschermen van de privacy en vrijheid van de gebruikers.

Europese Commissie

Interesses en belangen

Zoals vermeld in de contextanalyse is de Europese Commissie de opdrachtgever van NGI en dus indirect van Mobifree. Indirect hebben zij dus belang bij ons project. De Europese Commissie gaat ook over de verdeling van subsidies en investeringen. Als opdrachtgever van NGI zorgen zij dus indirect ook voor de financiering van het project van Mobifree.

Invloed

De Europese Commissie heeft een indirecte invloed op ons project. Wel hebben ze een grote invloed op ons project. Voornamelijk op financieel gebied, als opdrachtgever van NGI zorgen zij voor de investering in het project van MobiFree en dus ook in ons project.

Doelgroep

Onze doelgroep bestaat uit ambtenaren die werken voor een publieke instelling zoals, De Rijkswaterstaat en Gemeenten. Onze doelgroep is heel breed, er zijn bijvoorbeeld verschillende leeftijden, verschillende achtergronden en verschillende functies. Het kan dus ook moeilijk zijn om te bepalen hoe de inhoud van de appstore er uit moet zien, want het kan natuurlijk verschillen per organisatie.

Stake holder	Belangen	Invloed	Waarden
<u>Ambtenaren</u>	Bewaren en bewaken van gevoelige informatie	Directe invloed	Veiligheid en Privacy
<u>Overheidsinstanties</u>	Weten wat er achter de schermen gebeurd van het platform	Directe invloed	Transparantie en Veiligheid
<u>App Ontwikkelaars</u>	Een Platform voor de apps	Directe invloed	Veiligheid
<u>MobiFree & Partners</u>	Project moet voldoen aan de kernwaarden van de organisatie	Directe invloed	Duurzaamheid
<u>Big Tech</u>	Voorbeelden van hoe het niet moet	Indirecte invloed	
<u>Europese Commissie</u>	Opdrachtgever van NGI/Mobifree. Financiering	Indirecte invloed	Duurzaamheid en Transparantie

Bijlage 1: Literatuurlijst

- ACTonline. (z.d.). A Brief History of Time: The App Stores. <https://actonline.org/wp-content/uploads/A-Brief-History-of-Time-The-App-Stores.pdf>
- Ammerlaan, S. (2024, 4 juli). De belangrijkste principes van app-ontwerp. 2DIGITS. <https://2digits.nl/de-belangrijkste-principes-van-app-ontwerp/>
- Amy. (2024, 7 februari). Wat is gebruikerservaring? - The Ecom Agency. The Ecom Agency B.V. <https://theecomagency.nl/kennisbank/marketing/gebruikerservaring/>
- Bergsma, S. (2024, 8 juli). Wat is de appstore? | The Ecom Agency. The Ecom Agency B.V. <https://theecomagency.nl/kennisbank/marketing/appstore/>
- Commit global — Commit global. (z.d.). <https://www.commitglobal.org/en>
- DPG Media Privacy Gate. (z.d.). <https://tweakers.net/nieuws/225676/apple-splitst-app-store-divisie-en-maakt-afdeling-voor-alternatieve-appwinkels.html>
- e Foundation - deGoogled unGoogled smartphone operating systems and online services - your data is your data. (z.d.-b). <https://e.foundation/>
- Ensie. (2017, 30 mei). appwinkel. De Betekenis Volgens Algemeen Nederlands Woordenboek. <https://www.ensie.nl/anw/appwinkel>
- Europese Commissie – dit doet zij | Europese Unie. (z.d.). European Union. https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-commission_nl
- Futurelab, W. (z.d.-b). Waag FutureLab. Waag Futurelab. <https://waag.org/nl/>
- Gebauer, P., German Federal Foreign Office, Geerts, W., & Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands. (z.d.). TAKING CARE OF THE WORLD'S INFRASTRUCTURE FOR GOOD. https://drh0w2fvom4pj.cloudfront.net/Policy-plan---Commit-Global_compressed.pdf
- Margrethe Vestager. (z.d.). The Commissioners. https://commissioners.ec.europa.eu/margrethe-vestager_en?prefLang=nl
- MobiFree. (z.d.). <https://mobifree.org/>
- Murena. (z.d.). Murena - deGoogled and privacy by design smartphones and cloud services. Murena - deGoogled Phones And Services. <https://murena.com/>
- Next Generation Internet. (2024, 4 juni). Next generation internet. <https://ngi.eu/>
- NLnet foundation. (2021). Annual Report 2021. <https://nlnet.nl/foundation/annuals/2021-annual-report.pdf>
- NLnet; About NLnet foundation. (z.d.). <https://nlnet.nl/foundation/>
- Play Store. (z.d.). www.therepairhouse.com. <https://www.therepairhouse.com/kennisbank/play-store/>
- Wikipedia-bijdragers. (2024, 12 november). Google Play. Wikipedia. https://nl.wikipedia.org/wiki/Google_Play#:~:text=Google%20Play%20wordt%20beheerd%20door%20Google

z/OS Basic Skills. (z.d.). <https://www.ibm.com/docs/en/zos-basic-skills?topic=zos-application-designers-programmers>

Bijlage 2: Planning

Weken	Opdracht	Taken voor de week	deadline
Week: 1	Meet the team poster & Samenwerkingsovereenkomst	- Maken poster - Overleggen en maken samenwerkingsovereenkomst - Debrief schrijven - Literatuuronderzoek	13-11-2024
Week: 2	Stakeholdersanalyse	- In kaart brengen welke stakeholders - Analyse maken - Visualisatie maken - Literatuuronderzoek	22-11-2024
Week: 2	Plan van aanpak (+ manifest)	- Context analyse maken - Partners analyseren - Planning maken - Literatuuronderzoek	24-11-2024
Week: 3	Presentatie van 3 ideeën	- Gezamenlijk brainstormen - 3 ideeën uit werken - Voorkeur volledig uitwerken met goede onderbouwing - Presentatie maken - Interviews ambtenaren - Literatuuronderzoek	29-11-2024
Week: 4	Proof of concept/ proof of value	- Analyseren interviews - Concept eventueel aanpassen o.b.v interviews. - Valideren van waarden - Samenvatting inzichten - Voorlopige planning	06-12-2024
Week: 5	Eerste versie van prototype	- Definitie prototype - Eventueel een visualisatie - Prototype testen bij gebruikers - Feedback verzamelen - Documentatie voortgang - Begin maken aan het verslag - Literatuuronderzoek	13-12-2024
Week: 6	Volgende iteratie van prototype	- Feedback analyseren - Verbeteringen identificeren - Iteratieve aanpassingen - Documenteren aanpassingen - Verder met het verslag - Literatuuronderzoek	20-12-2024
Week: 7	Definitieve versie van prototype en verslag	- Finale review prototype - Volledige documentatie prototype - Opmaken en afronden verslag - Controleren en correcties verslag - Presentatie voorbereiden	10-01-2025

Bijlage 3: Manifest

Manifest

De gedeelde waarden van: Denizcan, Aicha, Govente en Stijn, die zullen worden gedragen tijdens het ontwerpen van een app winkel voor de Mobifree telefoon met als doelgroep ambtenaren.

1. PRIVACY
2. TRANSPARANTIE
3. ETHISCH HANDELEN
4. INCLUSIVITEIT
5. DUURZAAMHEID

Privacy: Wij voelen dat privacy de waarden is die in de huidige ecosystemen van Big Tech het meest onder druk staan, daarom is dit voor ons de belangrijkste waarden om te beschermen in ons eindproduct.

Transparantie: Wij zullen ervoor zorgen dat in het ontwerp duidelijk en open wordt gecommuniceerd over hoe het platform werkt en daar over open communiceert.

Ethisch handelen: Zorg ervoor dat alle beslissingen rondom de app winkel eerlijk en rechtvaardig zijn, met respect voor gebruikersrechten, ontwikkelaars, en maatschappelijke waarden.

Inclusiviteit: Wij streven ernaar om in ons design proces inclusief te werken, dat betekent diverse representatie, gebruiksvriendelijke interfaces, en rekening te houden met de verschillende behoeften van verschillende soorten ambtenaren.

Duurzaamheid: Wij willen een app winkel vorm geven die door de kracht van het ontwerp kan blijven voortbestaan en andere kan inspireren. Ook streven wij naar een ontwerp met milieu vriendelijke waarden.

Bijlage 4: Uitwerking partners

Next Generation Internet

Wat opviel is dat Mobifree wordt gefinancierd door een organisatie genaamd Next Generation Internet (NGI) wat een initiatief van de Europese Commissie is (NGI, z.d.). Dit is een initiatief van de Europese Commissie dat zich richt op het ontwikkelen van een meer mensgerichte, betrouwbare en veilige toekomst voor het internet. Het doel is een internet te creëren dat de kernwaarden van Europa weerspiegelt, zoals privacy, vertrouwen, veiligheid en inclusie. NGI ondersteunt innovaties die gebruikers meer controle geven over hun persoonlijke gegevens en moedigen de ontwikkeling van gedecentraliseerde technologieën aan. Dit gebeurt door middel van onderzoeksprojecten, subsidies en samenwerking op het gebied van open-source software, privacy technologieën en digitale identiteit. In de periode 2018-2020 heeft het meer dan 250 miljoen euro uitgegeven aan verschillende initiatieven waaronder meer dan duizend onderzoekers en honderden projecten.

Betekenis voor project:

Het is belangrijk om te weten dat Mobifree gefinancierd is door NGI en dus uiteindelijk door belastinggeld. Dit kan een uitleg zijn waarom er een focus op ambtenaren ligt, namelijk dat organisaties zoals NGI en de Europese Unie deze telefoon willen gebruiken. Dan is het logisch dat die goed functioneert voor ambtenaren en deze belangen en waardes al vastliggen in het ontwerp van de telefoon.

Europese Commissie

De Europese Commissie (EC) is de opdrachtgever van NGI en dus indirect van Mobifree (Europese Unie, z.d.). Zij zijn het uitvoerende orgaan van de Europese Unie (EU), waar dus NGI vandaan komt. De Commissie bestaat uit 27 commissarissen, één per lidstaat, die ieder een specifiek beleidsterrein beheren (zoals milieu, handel, economie, enz.), de voorzitter is Ursula von der Leyen.

Verder heeft de EC vier taken: ze stelt nieuwe wetgeving voor, bijvoorbeeld op het gebied van economie en milieu, die goedgekeurd moet worden door het Europees Parlement en de Raad van de EU; ze ziet erop toe dat lidstaten de Europese wetgeving naleven en kan juridische stappen ondernemen bij schendingen; ze beheert en verdeelt het EU-budget, met focus op subsidies en investeringen; en ze vertegenwoordigt de EU in internationale onderhandelingen, zoals over handel en klimaat. De EC die gaat over de digitale wereld is Margrethe Vestager met de portefeuille: A Europe Fit for the Digital Age.

Betekenis voor project:

Het is goed om in gedachten te houden dat onze opdracht uiteindelijk terug te leiden is naar de EC, Margrethe Vestager, die waarschijnlijk te maken heeft met NGI. Ook zullen zij dus controleren of het uitgegeven geld op de juiste manier gebruikt wordt en dus controleur van de opdracht.

E-Foundation

E-Foundation heeft als missie het ontwikkelen van technologie die de privacy van gebruikers respecteert en toegankelijk is voor iedereen. Het doel is om gebruikers controle terug te geven

over hun persoonlijke gegevens, vooral in een tijd waarin smartphones steeds meer zijn veranderd in apparaten die data verzamelen en verkopen. Privacy wordt door de organisatie gezien als een fundamenteel recht, en de kernwaarden en principes van de E-Foundation weerspiegelen deze overtuiging (E Foundation, z.d.).

De technologieën van de E Foundation zijn ontworpen volgens het principe van Privacy by Design, waarbij onnodige dataverzameling wordt vermeden (E Foundation, z.d.). Ze gebruiken bijvoorbeeld geen locatiegegevens tenzij de gebruiker daar expliciet toestemming voor geeft, en documenten of foto's worden niet gescand om gebruikersinformatie te achterhalen. Gegevens blijven volledig eigendom van de gebruiker.

Daarnaast zet de organisatie sterk in op open-source ontwikkeling. Door hun code openbaar te maken, nodigen ze iedereen uit bij te dragen aan technologie die persoonlijke data respecteert en zorgen ze voor transparantie (E Foundation, z.d.). Dit sluit aan bij hun visie van samenwerking zonder centrale controle, waarmee ze bijdragen aan een duurzame en betrouwbare infrastructuur voor hun projecten.

Een ander belangrijk aspect is educatie en bewustwording. E-Foundation deelt goede praktijken rond persoonlijke gegevens en houdt gebruikers op de hoogte van nieuwe bedreigingen, omdat zij geloven dat privacy niet alleen een recht is, maar ook een verantwoordelijkheid van technologiebedrijven om te ondersteunen. Feedback wordt actief verwelkomd, waardoor ze hun producten en diensten continu verbeteren en trouw blijven aan hun missie om data privé te houden (E Foundation, z.d.).

De stichting richt zich op technologie die niet alleen veilig en geavanceerd is, maar ook eenvoudig in het dagelijks leven te gebruiken is. Dit sluit aan bij hun Focus on the User principe. Bovendien geloven ze dat privacy niet afhankelijk mag zijn van rijkdom; daarom hanteren ze eerlijke prijzen, zodat privacy beschermende technologie beschikbaar is voor iedereen, ongeacht inkomen (E Foundation, z.d.).

De e Foundation wordt beheerd door een non-profit structuur om onafhankelijkheid en continuïteit te waarborgen. Door technologie te koppelen aan principes als duurzaamheid, transparantie en samenwerking, werkt de organisatie aan een toekomst waarin iedereen controle behoudt over zijn persoonlijke gegevens (E Foundation, z.d.).

Financiering van e Foundation

E Foundation wordt ondersteund door donaties van gebruikers en partners die dezelfde visie delen. Gebruikers kunnen bijdragen via maandelijkse of eenmalige donaties, ook in cryptocurrency, waarmee salarissen, infrastructuur, servers en privacy-innovaties worden gefinancierd.

- Webaxys host: build-servers in hun groene datacenter, aangedreven door zonne-energie.
- NGI/DAPSI: van de Europese Commissie financiert projecten rond het recht om gegevens over te laten dragen
- SIDN Fonds: ondersteunt de ontwikkeling van een geïntegreerd privacy centrum voor Android.

Betekenis voor project

E-Foundation is van groot belang voor het project, aangezien zij het initiatief hebben genomen en het project Mobifree coördineren (MobiFree, z.d.). Hun focus op privacy, open-source technologie en gebruikerscontrole sluit perfect aan bij de kernwaarden van Mobifree. Hun expertise en missie draagt bij aan het ontwikkelen van een appwinkel die niet alleen veilig en transparant is, maar ook gebruikers in staat stelt hun gegevens volledig onder controle te houden. Dit zorgt ervoor dat Mobifree niet alleen een appstore ontwikkelt, maar ook een platform dat de privacy van zijn gebruikers respecteert.

Software/applicatie ontwikkelaars

Uit verdere analyse van de partners van Mobifree blijkt dat een aanzienlijk deel hiervan software ontwikkelt, een applicatie heeft gemaakt of iets vergelijkbaars doet. Het gaat om de volgende partners: MicroG , F-Droid, Conversations, Quicksy, Ltt.rs, Delta.Chat en Rapid.Space (Mobifree, z.d.). Deze partners dragen allemaal dezelfde waarden als het Mobifree project, ze werken bijvoorbeeld waar logisch via open source software of duiden in hun privacy beleid dat ze zo min mogelijk data van gebruikers willen verzamelen en ook hoe ze dit doen (Quicksy, z.d.). Deze partner is Quicksy, een nieuwe of alternatieve manier van berichten. Dit verwijst naar de open code/data/standaarden die Mobifree nastreeft en wordt dus duidelijk gedragen door deze partner.

Een ander voorbeeld is F-droid, een catalogus voor apps die gratis zijn en via open source werken, of zoals zij het noemen FOSS (Free and Open Source Software) (F-droid, z.d.). Er staan dus alleen apps op F-droid die FOSS zijn. Verder zijn ze een organisatie die bestaat uit vrijwilligers en heeft een non-profit oogpunt. Ze zijn alternatief voor de play store en alleen beschikbaar op android. Ze bieden rond de vierduizend verschillende apps aan, bekende categorieën zoals: games, tijd, lezen, ontwerpen, sociale media. Ook in dit voorbeeld komen de waarden, zoals open source en non-profit oogpunt, van Mobifree terug.

De andere partners zijn vergelijkbaar met Quicksy en F-droid. Zij ontwikkelen bijvoorbeeld ook een applicatie die de data van gebruikers beschermt en om op een ethische manier te werk gaat. Ze bieden een functie, service of dienst die een alternatief is voor al bestaande apps die niet deze waarden dragen. Ltt.rs bijvoorbeeld is een proof-of-concept e-mailclient gebaseerd op JMAP, het e-mailprotocol van de volgende generatie, een alternatief voor Gmail (Ltt.rs, z.d.). Of Rapid Space een open-source, open-hardware 5G Edge Cloud als alternatief voor iCloud.

Betekenis voor project

het lijkt erop dat Mobifree met verschillende partners en projecten samenwerkt, om vervolgens deze toe te voegen aan de telefoon. Er is namelijk een rode draad te vinden in de partners. Ze werken via open source en/of zijn een alternatief voor al bestaande projecten. Vooral F-droid is hierin opvallend omdat zij een alternatief bieden voor een appwinkel, wat uiteraard de opdracht is. Het is daarom belangrijk om uit te zoeken dat specifiek deze partner voor het project betekent.

Murena

De missie van Murena is om mensen vrijheid van keuze te bieden, zodat ze controle kunnen krijgen over hun digitale leven. Ze richten zich op privacy, duurzaamheid en open-source technologieën. Hun producten, zoals het deGoogled /e/OS-besturingssysteem, beschermen de privacy van gebruikers en bevorderen een veilige, duurzame digitale wereld. Murena wil

bijdragen aan een eerlijker en duurzamer digitaal ecosysteem door privacy te waarborgen, Tech Monopolies te bestrijden en open-source samenwerking te stimuleren (About Murena, z.d.).

Financiering

Murena wordt gefinancierd door privé-investeerdere en crowdfunding. Voor een investeringen van €20.000 of meer kunnen investeerders direct bijdragen, terwijl voor kleinere bedragen moeten investeerders hun gegevens achterlaten om benaderd te worden bij toekomstige crowdfunding campagnes (Investment Opportunities At Murena, z.d.).

Betekenis voor project:

Murena speelt een belangrijke rol in het Mobifree project doordat hun missie en producten direct aansluiten bij de doelstellingen van privacy, duurzaamheid en gebruikerscontrole. Met Murena's focus op het Googled /e/OS-besturingssysteem en hun inzet voor een open-source, privacy gerichte benadering, draagt Murena bij aan de basisprincipes van het platform. Door Murena als partner, kunnen we de appwinkel vormgeven als een appwinkel die privacy beschermt, gebruikers een eerlijke keuze biedt en bijdraagt aan het creëren van een duurzamer digitaal ecosysteem. Murena's toewijding aan het bestrijden van tech-monopolies en het stimuleren van open-source samenwerking versterkt de waarden die we in ons project willen waarborgen.

Commit Global

De missie van Commit Global is om technologie te gebruiken voor het oplossen van grote maatschappelijke problemen, zoals klimaatverandering, vluchtelingen hulp en het bestrijden van desinformatie. Ze willen een gedeelde digitale infrastructuur opzetten die door verschillende organisaties wereldwijd gebruikt kan worden. Deze infrastructuur is open-source, wat betekent dat iedereen er gelijke toegang toe heeft. Het doel is om samen te werken en technologie effectief in te zetten voor het helpen van kwetsbare mensen en het verbeteren van de wereld (Our Mission Commit Global, z.d.).

Financiering

Commit Global wordt gefinancierd door een combinatie van publieke en private financieringsbronnen. Deze omvatten:

1. Publieke financiering: Ondersteuning van overheidsinstanties die aansluiten bij de visie van de organisatie, zoals de €1,35 miljoen bijdrage van de Duitse regering voor de ontwikkeling van humanitaire digitale infrastructuur.
2. Internationale en regionale subsidies: Subsidies van internationale organisaties en regionale instellingen.
3. Private donaties: Strategische bijdragen van particulieren en private donoren.
4. Individuele donaties: Kleine donaties van particulieren die de missie van Commit Global steunen (Gebauer et al., z.d.)

Alle inkomsten worden besteed aan de menselijke en materiële middelen die nodig zijn om hun missie te realiseren. De financiële processen worden strikt beheerd, met maandelijkse monitoring van inkomsten en uitgaven en naleving van anti-fraude- en anti-witwasbeleid.

Betekenis voor project:

Door hun ervaring met het opzetten van een gedeelde digitale infrastructuur kunnen ze bijdragen aan de ontwikkeling van een veilige, open en toegankelijke appwinkel. Commit Global's expertise in het samenwerken met verschillende organisaties en het ondersteunen van kwetsbare gemeenschappen kan ons helpen de appstore voor Mobifree te positioneren als een platform dat niet alleen privacy waarborgt, maar ook een breder maatschappelijk doel dient.

De waag

De missie van Waag is om bij te dragen aan de ontwikkeling van een duurzame, rechtvaardige samenleving door middel van technologie en maatschappelijke innovaties. Waag stimuleert kritische reflectie op technologie, onderzoekt opkomende technologieën en bevraagt de onderliggende culturele aannames (Futurelab, z.d.).

Financiering

Waag wordt gefinancierd door een combinatie van structurele en projectmatige financiering. In de periode 2021-2024 ontvangt Waag structurele financiering vanuit de Culturele Basisinfrastructuur van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Gemeente Amsterdam. Deze financiering ondersteunt Waag in haar rol als Futurelab voor design en technologie (Futurelab, z.d.).

Daarnaast ontvangt Waag ook projectmatige financiering van verschillende publieke financiers, waaronder de Europese Commissie, gemeenten en andere organisaties. Dit stelt Waag in staat om specifieke projecten en initiatieven te realiseren, afhankelijk van de behoeften en doelstellingen van de betrokken partners (Futurelab, z.d.).

Betekenis voor project:

Waag speelt een belangrijke rol in het Mobifree project door hun expertise in maatschappelijke innovatie en open-source technologie. Waag streeft naar een duurzame, rechtvaardige samenleving door technologie te ontwikkelen die is gebaseerd op publieke waarden, zoals privacy, transparantie en samenwerking. Deze focus sluit goed aan bij het doel van Mobifree om een open en eerlijke appwinkel te creëren, die gebruikers meer controle geeft over hun digitale leven en het gebruik van mobiele software.

Met hun ervaring in het onderzoek naar opkomende technologieën, en het bevorderen van kritische reflectie op de invloed van technologie op de samenleving, helpt Waag het project verder te ontwikkelen met de juiste ethische en maatschappelijke benadering. Waag's focus op het stimuleren van open-source software als alternatief voor de dominantie van Big Tech, ondersteunt het Mobifree doel om een platform te bouwen dat onafhankelijk is, en ruimte biedt voor innovatie binnen de grenzen van de publieke belangen.

NL Net

De missie van NL Net is het bevorderen van de uitwisseling van elektronische informatie en alles wat daarmee verband houdt of daaraan bijdraagt. Dit is ook wat in de statuten staat van NL Net. NL Net moedigt onderzoek en ontwikkeling aan op het gebied van internettechnologie

Financiering

NL Net wordt op verschillende manieren gefinancierd zoals: donaties van particulieren of organisaties, nalatenschappen, subsidies en de jaarlijkse opbrengsten uit beleggingen. Daarnaast is NL Net dus ook actief bezig met het zoeken naar donaties of samenwerkingen met organisaties om de projecten te financieren (NLnet foundation, 2021).

Betekenis voor project

Daarnaast komt NL Net organisaties en individuen tegemoet die een bijdrage proberen te leveren aan een open internet wat voor iedereen is. Ook financiert de stichting projecten die het internet verbeteren door middel van open hardware, open software, open standaarden, open wetenschap en open data (MobiFree, z.d.). NL Net kan een bijdrage leveren bij het financieren van het project.

BioSense

De missie van BioSense is om innovatieve oplossingen te ontwikkelen en implementeren op het gebied van ICT en biowetenschappen, met een focus op duurzame ontwikkeling, preciselandbouw, en voedselproductie. Het doel is om technologieën zoals sensoren, data-analyse en kunstmatige intelligentie in te zetten om efficiëntie te verbeteren en milieu-impact te verminderen.

Financiering

Het BioSense Institute wordt gefinancierd door een combinatie van Europese steun, nationale overheidssteun, samenwerkingen tussen publiek en privé sector en internationale onderzoeksprojecten. Bovendien genereert het zelf inkomsten door middel van gepatenteerde technologieën en consultancydiensten. Deze uitgebreide financieringsstructuur maakt het voor BioSense mogelijk om vooraanstaand onderzoek en innovatie te blijven uitvoeren op het gebied van preciselandbouw en duurzaamheid.

Betekenis voor project

BioSense heeft als doel om technologieën zoals sensoren, data-analyse en kunstmatige intelligentie in te zetten om efficiëntie te verbeteren en milieu-impact te verminderen. Deze technologieën kunnen wij gebruiken bij het ontwikkelen van de appstore en doordat deze ook de milieu-impact verminderen staan zij gelijk met het belang van MobiFree wat staat voor ontwikkeling met minder impact op het milieu.

Universiteit van Amsterdam

De missie van de UvA is om bij te dragen aan een duurzame en rechtvaardige samenleving door middel van hoogwaardig onderzoek, uitstekend onderwijs en maatschappelijke betrokkenheid. De UvA streeft ernaar een internationale universiteit te zijn die wetenschappelijke en creatieve kennis genereert, deelt en toepast, met een focus op innovatie, kritische reflectie en inclusiviteit. Ze wil studenten en onderzoekers opleiden tot onafhankelijke denkers die actief bijdragen aan de wereld van vandaag en morgen.

Financiering

De Universiteit van Amsterdam (UvA) wordt gefinancierd door zowel overheidsbronnen, met name van de Nederlandse overheid voor onderwijs en onderzoek, als onderzoeksbeurzen van nationale en internationale instellingen zoals NWO en Horizon Europe. Bovendien draagt het

collegegeld van studenten bij aan de financiering, net als particuliere samenwerkingen met bedrijven en stichtingen. Daarnaast genereert de UvA haar eigen inkomsten uit contractonderwijs en de overdracht van technologie, waardoor ze haar onderwijs- en onderzoeksactiviteiten kan blijven uitvoeren.

Betekenis voor project

De UvA staat voor het bijdragen aan een duurzame en rechtvaardige samenleving door middel van hoogwaardig onderzoek, uitstekend onderwijs en maatschappelijke betrokkenheid. Als onderzoeks- en implementatiepartner van MobiFree kan de UvA ons helpen bij het onderzoeken van eventuele vraagstukken.